

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe un an . . . 24 Cor.
Pe o lună . . . 2 .

Nr. de Duminică
Pe un an . . . 4 Cor.
Pentru România și
America . . . 10 Cor.

Nr. de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRATIA
Deak Ferencz-utca 20.
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Mulțumite publice și Loc de-
schis costă fiecare șir 20 fil.
Manuscrisurile nu se lua-
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Anul XIII.

NUMĂR POPORAL

Nr. 51

Nicolae Iorga.

»Von der Prateien Hass und Gunst verwirrt, schwebt sein Charakterbild in der Geschichte«. Cuvintele poetului german ne vin în minte în clipa când numele dlui Iorga se discută din nou la noi. Înălțat de unii în slava unei admirații oarbe și fanatice, coborât de alții în noroiul injuriei grosolane, »profet« și »apostol« pentru unii, »desechilibrat« și »nebul« pentru alții, nici odată poate păreri asupra unui om nu s'au depărtat atât de mult la noi ca asupra dlui Nicolae Iorga.

La noi chiar, în ziarul acesta, cititorul a avut adesea prilejul să citească păreri cari păreau potrivnice și contradictorii, după cum nici nu era altfel cu puțință în fața unei personalități atât de complexe și absolut originale. Dar în ochii cititorului grăbit și superficial, ele vor fi avut aparența unei nesigurante, unei veșnice șovăieli și oscilări după bătaia vântului.

Se va fi crezut că întâmplătoare porniri de simpatie sau înrăuiri străine ne vor fi plecat când spre laude și aprecieri, când spre critică și reprobare, lipsite de logica consecvenței.

În realitate jocul întâmplării nu pune în discuție decât foarte rar complexul întreg al părerilor dlui Iorga, toată personalitatea sa, se ridică la suprafață când una când alta din păreri sale și aprecierea noastră, urmând acest joc capricios al actualității, trezește aparența nestatorniciei.

Să privim însă încăodată persoana și păreriile dlui Iorga în totalitatea lor.

D. Iorga a pornit din literatură. Mai întâi în ziarul »Epoca«, apoi în »Sămănătorul«, el, a desfășurat într-o minunată serie de articole crezul său. Făcea critică literară, dar cum concepția sa despre literatură răsa-sea dintr'un deosebit mod de a vedea și judeca viața întreagă a unui popor, a cărei parte constitutivă e literatura, critica sa nu se putu mărgeți numai la manifestările literaturii. Ea îmbrățișă în curând toate manifestările vieții poporului românesc de pretutindeni, dar totuși astfel că preocuparea literară-culturală predomină în mod hotărât.

Oricari ar fi păreriile despre înflorirea literară ce a răsărit pe urma activității critice a dlui Iorga, nu se poate tăgădui că aceasta din urmă a fost de cea mai mare însemnătate pentru dezvoltarea literaturii și culturii românești. Ea înseamnă sfârșitul unei epoci și începutul altei nouă.

După boala eminescianismului domnea o atmosferă de dezorientare în care ideile unui vag umanitarism socialist ispiteau viitoarea generație. Era un spectacol ciudat să vezi cum un popor tânăr și slab, inconjurat de vrășmași puternici, primejdii în neatrănarea și originalitatea sa culturală, mai mult chiar decât în existența politică, se lăsa zăpăcit de teorii vagi, în aparență naționale, în fond antinaționale. Toată existența sa culturală era pusă în discuție. Părea o clipă că el va renunța la ceea ce este însuși rostul și îndreptățirea ființei

unui popor: la dezvoltarea unei culturi naționale, la expresia culturală a naționalității sale.

O cultură putea să se desvolte, dar ea ar fi fost un amestec de reminscențe, o răsfrângere a tuturor culturilor străine. Am fi avut o ființă hibridă și anorganică, cu cap de cucuș, cu trup de urs în dungile zeb ei și cu picioarele de cal: cam așa ar fi fost chipul culturii românești. La noi în Ardeal, și la criticii răsăriți din pământul nostru, exista ce-i drept conștiința națională a culturii românești, dar ei nu avură puterea creatoare, productivă, a unui nou curent, a unei noi îndrumări culturale.

Meritul noii îndrumări, este aproape întreg al dlui Iorga. În situația a eia el a venit ca un profet, dând celor buni conștiința deplină a dreptății lor oprite, strângând forțele risipite, îmbărbătându-i, chemându-i la luptă în numele unui ideal vechiu, înzestrat cu toată puterea nouă a tinereții, idealul naționalității. În mijlocul unui mediu fără îndrumare, zăpăcit și de o înconștientă inexplicabilă, vrednică de admirat, el este însăși trezirea conștiinței de sine, a datoriei și necesității lor unui popor.

El să înrudește cu cei mai mari și mai buni ai literaturii noastre, cu Alexandri, cu Alexandrescu, cu Eminescu, cu Vlahuță și cu Coșbuc și dela el pornesc în mare parte toți cei mai buni din tinerii literaturii noastre, în România ca și în Ardeal.

Această trezire a conștiinței naționale, în

Inmormântare...

— 14 Decembrie 1909. —

De I. U. Soricu.

O după amiază de Decembrie. O după amiază tristă de iarnă întârziată. Și plouă. O ploaie mărunță și deasă, care te izbește în față ca nisipul aruncat de vânt. Pe trottoarele lungi și aproape pustii ritmul picurilor reci are astăzi o notă de nespusă duloșie. Par'că deslușești în această muzică dureroasă suspinul adânc al nimicniciei omenești: Cinis et umbra sumus. Nu știu de ce, dar astăzi par'că totul în natură cadrează cu tristețea din sufletul nostru.

Noi, cari zilnic ne petrecem la groapă gânduri frumoase și îndrăznețe, visuri ale tinereții noastre, ne dăm seama de toate acestea abea când sântem în fața sicriului unui părinte, al unui frate sau al unui prieten iubit. Și numai la chemarea tânguioasă a sunetului de clopot și a muzicii funere simțim cum ne pătrunde în suflet fiorul pustietății, al desnădejdi și al morții. Atunci abia tresărim la gândul că odată țărina va cădea grea peste noi, coperind pentru totdeauna visurile, iluziile, curajul și dorul de luptă...

Și am ajuns în strada Traian, la casa modestă, în care cel mai visător, cel mai credincios și cel mai viteaz ostaș al unui neam obijduit, a închis pentru totdeauna ochii, cari au strălucit de bucurie la raza ademenitoare a triumfului și s'au umezit de lacrimi în fața grozavei tragedii, a

cărei erou era poporul lui. Și l-am găsit pe Russu-Șirianu adormit pentru vecie, adormit ca muncitorul zdrobit de oboseală. Cum sta așa nemișcat, împăcat de-acum cu sine și cu dușmanii neamului său, par'că citesc în zimbetul ce-l încremenise pe buze: Russu-Șirianu nu mai este! O lumânare-i arde tristă la cap și atâtea coroane în jurul sicriului. Atâtea coroane, atâtea flori la lăcașul de veci al celui ce n'a cunoscut odihna.

Și în fața lui m'am simțit iarăși copilul bun de altădată, copilul credincios și cu suflet curat, care știe să creadă, să se închine și să nădăjduiască. Și degetele mele s'au împreunat tremurând în semnul crucei. Și ochii mei de stînc, cari nu simte blânda mângâiere a lacrimilor mi-s'au umezit în clipa aceea. Și Tita, blajina Tita plânge desnădăjduită lângă sicriu.

Pentru ce mi-o fi fugând așa de departe gândul?.. El doarme somnul celor duși spre a nu se mai întoarce. Și eu îl văd cutreierând munții și văile oștenilor lui lancu, îl aud chemându-i pe aceia la luptă, vestindu-le începutul unor vremi nouă și făcându-i să jure că-l vor trimite pe Aurel Vlad să spună durerile neamului lor în sfatul țării.

Aud glasul lui cum răsună ca o chemare de frate și î deslușesc așa de bine cuvintele: »și voi, mame române, aplecați-vă deasupra leagănelui, în care doarme odorul vostru, vedeți zimbetul lui nevinovat. Zimbetul acela înțergesc se va preface în blestem amar din clipa în care vă veți uita de datoria voastră către poporul românesc!...«

Nu aud cântecul prelung al preoților din jurul lui. Sufletul meu e acum acolo departe. Văd cetele de morți sărbătorind învingerea, văd alintându-se'n vânt ramuri verzi de stejar și îi urmăresc și știu că o rază din sufletul lui Russu-Șirianu a încălzit aceste inimi. Și de-atunci l'am urmărit pe acest om în toată activitatea lui și l-am fost prieten fără să-l cunosc personal.

L'am cunoscut astă-vară, într-o zi călduroasă de Iunie. Scrisesem ceva despre procesul ce i-s'a intentat pentru *lobăgia*. Și ce bucurie a fost pe mine că ținea mult să mă cunoască. I-am povestit ca unui frate bun toată viața mea, cine mi-a fost prieten, cine mi-a fost dușman. I-am povestit multe, căci aveam așa de multe de destăinuit. Căci mi-a fost așa de drag Ardealul nostru, în care eu n'am avut loc, în care pentru mine nu s'a găsit nimica, în timp ce pentru alții s'au găsit atâtea și atâtea.

— Și va să zică de aici atâtea consecvență în atitudinea ta față de atâtea creaturi ale norocului?..

— Ei da. Parcă am să uit vre-odată seara aceea mohorâtă, în care am pornit în lume singur...

— Copil ce ești...

Și ochii lui obosiți mă priviau cu atâtea bunătate. L-am întâlnit apoi tot mai des. Ne-am împrietenit așa de mult. Adeseori spunea că-i obosit și că-i e dor de odihnă, de un repaos lung, ca să se poată restabili.

Și repaosul a venit. A venit pe neașteptate, și eu stau în fața sicriului lui, văd lumânările aprinse, simt mirosul greu de tămâie și aud sus-

cultură ca și în politică, o socotim ca meritul de căpetenie al dlui Iorga și ea îi asigură un titlu de recunoștință a generațiilor ce vor veni de-aici înainte.

Nu vom putea acorda însă deplina noastră aprobare activității politice a dlui Iorga. Aici vom privi politica sa supt două raporturi, supt raportul politicii interne și al politicii externe. Nu este locul de a face aici analiza amănunțită a programului naționalist-democrat, a fiecărei măsuri și reforme în parte, ce propune d. Iorga.

Ne mulțămim a constata că ideea sa fundamentală și aici e naționalismul, în sensul ocrotirii naționalității românești față de străini și a clasei care alcătuiește partea cea mai mare a românilor, a clasei țărănești. Aprobăm mai ales ideea de a nu interpreta în sens greșit principiile democrației, ca formulă radicală și anti-istorică în al cărei cuprins prea larg s'ar putea adăposti și interesele străine. Naționalismul d-nului Iorga e democratic și democratismul său e național, adică numai în marginile naționalismului.

Punctul de divergență între noi și d-nul Iorga este politica românilor din Ungaria. Pornind din premisa foarte dreaptă că lupta noastră națională e în rândul întâi o luptă culturală, adică pentru cultura națională, ca expresia cea mai cristalizată a naționalității, d. Iorga ajunge însă la o încheiere exagerată și falsă. D-sa crede că lupta politică e de prisos sau cel puțin secundară și că ne mistuie forțele cari trebuiesc puse cu totul în slujba întăririi culturale. Încheierea asta e însă falsă. Pentru noi politica nu e un scop, cum crede d. Iorga, ea e o unealtă, o armă pentru apărarea vieții culturale, ea se raportează la cultură ca zidurile unei cetăți la casele și atelierile dinlăuntrul ei. Fără politică nu se poate desvolta nici viața culturală; fără de ea vom pierde și puținul avut cultural și național ce l avem, dar cu ea nădăjduim să-l sporim și să-l mărim prin cuceriri și izbânzi ce nu vor putea întârzia mult, în ciuda tuturor aparentelor înșelătoare. Primăvara trecută ne-am spus pe larg părerea asupra punctului acesta.

Și mai puțin înțelegem atitudinea pe care ne-o cere d. Iorga în privința politicii noastre interne. Să părăsim politica tradițională? Dar ce ne poate da în schimb d. Iorga? Munca națională și singura mântuire prin noi înșine? Da, mărturisim că și noi credem

pinul înăbușit al celor din jurul lui. Și parcă nu-mi vine să cred că nu l voi mai vedea nici odată. După cum nici aceia, cari au citit știrea despre moartea lui, poate în primul moment n'au crezut-o, n'au putut s'o creadă, nu și-au putut închipui cum acest neînfricat luptător, care a chemat pe atâția la o nouă viață, s'a oprit dintr-o dată, ca izbit de fulgerul din nori.

Pornim spre cimitir. Convoiul se mișcă greoi, abătut. Și cântecul de preoți răsună așa de dureros în după amiaza asta tristă de Decembrie, când ploaia cade deasă și mărunță ca nisipul purtat de vânt. Și convoiul înaintează încet și trist. Dar ce repede ajungem la groapă. E așa de scurtă calea până la mormânt. Discursurile. Ah, discursurile funerare. Dar pot ele tălmăci tot ce a fost, tot ce a făcut, tot ce a cuprins sufletul celui care pleacă? Niciodată! El: nu vor putea arăta niciodată dunga de lumină ce a revărsat-o în jurul său sufletul acelui, care se coboară liniștit în mormânt. Și din tot ce se rosteste nu poți înțelege decât același adevăr, ce l ascunde și bulgării de pământ, cari cad pe sicriu: Russu-Șirianu nu mai este!...

că mai presus de toate un popor trebuie să-și croiască o soartă mai întâi prin sine însuși, din puterile sale.

Dar care popor, fie și cel mai mare și cel mai puternic, poate repudia alianțele și sprijinul împrejurărilor ce i-se oferă și cari servesc și ele intențiile sale? Când toate națiunile mari, ca Germania și Rusia, Franța și Austro-Ungaria nu se pot lipsi de ajutorul lor, când însuși mândrul Albion a părăsit de mult principiul *splendidei izolări*, putea-va un popor slab ca al nostru, înconjurat de mari și veșnici vrășmași să se lipsească de ajutorul altora?

Dar d. Iorga ne răspunde că aliata noastră, Austria și dinastia Habsburg se desinteresează de noi și că alergăm după un car ce nu vrea să ne primească. Dar, ca să rămânem în comparație, are un rost să te oprești din fuga ta lungă și obositoare atunci, când în sfârșit ești mai aproape ca să-l ajungi și să fii primit?

Pretutindeni în Austria ideea egalității naționale realizează izbânzi neconținute, tendința de federalizare se pregătește să domine în toată monarhia și ea pare a cuceri până și dinastia, prefăcându-i pe încetul toată mentalitatea politică. Ideea triplismului, ocrotită de însăși dinastia Habsburg este un semn caracteristic al vremilor ce vor să vie.

Năzuințelor de prepotență ale unui popor, dinastia va fi nevoită cu necesitate implacabilă să opuipe pe celelalte popoare. În fața aspirațiilor de neatarnare ungurești, ea va *trebui* să mobilizeze, curând sau târziu, dreptul de viață al celorlalte neamuri. Atunci nici un popor nu va lupta împotriva dinastiei, ci împotriva celorlalte popoare, până când asprimea vechei formule austriace *divide et impera* se va topi în echilibrul și liniștea armonică a tuturor forțelor ce se anulează în lăuntru, dar dau o rezultantă de tărie și siguranță în afară. Iată cum vedem noi viitorul.

Credința și nădejdea noastră se întemeiază pe convingerea fermă că interesele monarhiei și ale dinastiei coincid cu interesele noastre și că, dacă voiesc să trăiască, monarhia și dinastia vor *trebui* să se razime și pe noi. E chestia numai de a avea răbdarea pe care și-o dictează prevederea și de a nu turbura formarea unui viitor sigur prin acte de nechibzuință.

Rândurile aceste nu vor să fie nici o apărare și nici un atac, — ci o mărturisire decedintă.

Cititorul va găsi singur rezultanta expunerilor noastre: simpatie și admirație, sinceră, fără adulațiune, pentru acel care înseamnă o nouă epocă a conștiinței culturale și politice românești, dar dreptul criticii obiective, deschise și respectoase pe care și-l rezervă orice om al convingerii cinstitute. În sensul acesta și cu rezervele acestea, nu șovăim a ne înșira în rândul celor ce strigă astăzi, dincoace ca și dincolo: trăiască Nicolae Iorga!

Proiecte de împrumut unguresc. Guvernul unguresc este pe cale de a face un împrumut de 500 de milioane, pentru a acoperi deficitul înțeleptei lui gospodării.

Relativ la acest fapt corespondentul nostru din Viena ne telegrafiază, că marile bănci berlineze în frunte cu »Disconto-Gesellschaft« și S. Bleichroder sânt gata să acorde acest împrumut în condiții cu mult mai favorabile decât băncile

franceze. Guvernul francez pune condiția, ca împrumutul să se facă în franci, pe când Germania e gata să-l acorde în coroane.

Certuri pentru constituția bosniacă Corespondentul nostru din Viena ne telegrafiază, că în jurul proiectului de constituție pentru provinciile anexate Bosnia și Herțegovina s'au născut violente certuri între guvernul austriac și acela al țărilor anexate.

Cabinetul unguresc a refuzat să studieze proiectul, compus ce e drept, de omul său de încredere, baronul Burian, ministrul comun de finanțe.

Guvernul austriac însă a luat în cercetare acest proiect și l-a aflat absolut inacceptabil, nerealizând nici una din speranțele bosniacilor, de a primi instituții constituționale europene. De aceea Austria a refuzat acceptarea proiectului și l-a înapoiat guvernului bosniac cu observațiile necesare, arătând în același timp minimul de libertăți ce le cere pe seama celor două provincii.

A urmat între cele două guverne un schimb de corespondență îndârjită, pe alocurea cu atacuri personale, în urma căreia guvernul bosniac a modificat proiectul, introducând minimul de libertăți cerute de Austria.

Se crede, că Burian a numit în comisia de elaborare a proiectului persoane incapabile, căror li-a dat el îndrumările necesare.

»Panamana guvernului coaliționist«. Broșura publicată supt titlul acesta de publicistul Habár Mihály din Budapesta, începe să preocupe opinia publică. Guvernul încercase la început să se scape de îndatorirea de-a răspunde la învinuirile grave ce se aduc în această broșură — dând o declarație scurtă în care se spune că toate afirmațiile cuprinse în broșură sânt minciuni tendențioase.

Opinia publică și câțiva deputați opoziționali nu s'au mulțumit, însă, cu această declarație. Chestia a fost discutată în camera deputaților și Wekerle a răspuns că nu recunoaște alt for competent decât camera, căreia, la cerere, li va prezenta toate dosarele. Guvernul, însă, nu va porni proces. Toți ceilalți miniștri, vizați în broșură, au aplaudat, cu excepția lui Andrássy, care a declarat că el va porni proces de calomnie împotriva autorului broșurii.

După două zile, când și ziarele mai mari au început să discute chestia panamalelor, și Exzellența Sa d. ministru de comerț s'a simțit îndemnat să declare că pornește proces de calomnie; aceiași declarație a dat-o și secretarul său general Sztérynyi. Vom avea dar' un nou proces monstru. Acuzatori doi miniștri și un secretar de stat.

Numai Wekerle nu vrea să porniască proces. Oare de ce? Își cunoaște prea bine foștii tovarăși de cabinet?

Spre federalism.

Camera Seniorilor din Austria a votat, după o ședință de câteva ore, proiectul despre provizoriul bugetului admis de Reichsrath.

Votul acesta nu e nici surprinzător, nici de un inte es deosebit. Se știa că Seniorii nu vor face opoziție proiectului. Ceea-ce e, însă, de interes și trebuie relevat sunt ideile noi ce s'au desfășurat în cursul discuției scurte asupra acestui proiect. Conflictele grave, provocate de neînțelegerile dintre naționalitățile deosebite cari locuiesc în monarhie, au convins aproape pe toți politicienii despre necesitatea unei schimbări radicale de sistem.

»Naționalismul exclusivist nu mai are nici o îndreptățire în veacul al 20 lea! — a zis, între aplauzele senatului, baronul Pfenner. — Un stat alcătuit din mai multe naționalități nu poate să existe dacă se urmează o politică de naționalități, a cărei scop final e lupta de rasă și care tinde la desnaționalizarea celorlalte naționalități«.

Toți oratorii cari au luat parte la această

discuție, Grabmayr, contele Pininski, contele Goes, au stăruit asupra necesității unei înțelegeri între popoarele din Austria, o înțelegere care să-i asigure monarhiei pacea productivă și roditoare.

Cel mai important discurs l-a rostit, însă, contele Clam-Martinitz, un distins militar și bărbat politic, care e considerat drept unul dintre cei mai intimi prieteni ai moștenitorului de tron.

Luând cuvântul la proiectul provizoriului bugetar, s'a ocupat pe larg și cu politica externă a monarhiei, exprimându-și dorința ca monarhia să întreie relații de prietenie cu Rusia. Clam-Martinitz își exprimă apoi satisfacția că Ungariei nu-i se vor face nici un fel de concesii pe terenul militar. Necesitatea de a păstra neatinsă unitatea armatei s'a dovedit cu prilejul anexării Bosniei și unitatea aceasta e acum și mai necesară, fiindcă dezvoltarea internă a monarhiei noastre trebuie să se facă pe bază federalistă. Federalismul nu poate să strice nici unei națiuni din Austria. Centralismul nu e decât o țară cu preponderență germană, iar Europa de mijloc n'are loc pentru două imperii germane. Oratorul nu se îndolește că în curând sau mai târziu toți se vor convinge despre foloasele practice ale federalismului și în cheie urând să vie cât mai de vreme timpul federalismului central, în care toate popoarele Austriei vor fi fericite iar Austria însăși mare și puternică.

Contele Clam-Martinitz de mult face propagandă pentru întroducerea sistemului federalist în monarhia noastră. Credincios dinastiei, a luptat întotdeauna pentru consolidarea și întărirea monarhiei, al cărei razim mai puternic e armata comună. În delegațiile din 1907, ținute în Viena, și-a ridicat cuvântul pentru unitatea armatei și împotriva oricăror concesii militare cerute de maghiari, pentru că — spunea contele Clam-Martinitz — introducerea limbii de comandă maghiare nu servește interesele monarhiei și ale dinastiei, ci numai tendințele desnaționalizatoare ale guvernelor ungare.

Importanța acestui discurs e cu atât mai mare, cu cât contele Clam-Martinitz e chemat să joace în viitorul apropiat un rol de seamă.

Inmormântarea lui I. Russu-Șirianu.

— Dela corespondentul nostru. —

București, 25 Decembrie.

Așa l-a fost moartea: Fără de veste, neșteptată ca toate loviturile, pe cari le-a înfăptuit cu voinicie în rodnică lui viață. O oboseală covârșitoare, de care se plângea în timpul din urmă, l-a culcat la pat. Ultimele lui articole, cel din »Viața Românească« și cel din »Universul«, pe care am să vi-l trimit mâine, n'a putut să le scrie el singur, ci le-a dictat. O rapidă congestie cerebrală a venit să-i curme firul vieții și să-i scurteze suferințele, să l'cruțe de durerea de a se vedea pus în imposibilitatea de a mai scrie. Așa s'a sfârșit în ziua de 12 Decembrie, Ioan Russu-Șirianu, omul dornic de viață, de luptă și de libertate.

Inmormântarea l-a fost simplă, precum simplă a fost și viața lui. Numai nenumăratele cunune trimise din toate colțurile locuite de români arătau, că acolo, în căsuța modestă din strada Traian s'a stins un suflet mare, că această stângere a produs un puternic ecou de durere în sufletele celor cari l-au cunoscut. Numai panglici tricolore, cari fâlfâiau de-asupra carului mortuar, arătau, că cel care pleacă dintre noi a fost un luptător, care n'are ce să-și impute, care și-a făcut datoria cătră neam până în ultimele clipe ale vieții sale.

Patru preoți au săvârșit ceremonia religioasă a prohodului și șase prieteni l-au așezat în carul mortuar. L-au petrecut până la groapă prietenii lui, foștii lui colegi de redacție, reprezentanții instituțiilor culturale și naționale ai presei din București, precum și ai celei din Ardeal. L-au petrecut toți aceia, cari l-au cunoscut, și l-au știut prețui. Între cei cari formau tristul convoi funerar erau dd. Petru Gârboviceanu, Aurel C. Popovici, prof. Dr. Obreja, Ioan Slavici, D. Popovici, I. Procopiu, președintele sindicatului ziaristilor din București, Simeon Măndrescu profesor universitar, St. Sihleanu, St. Pop, Septimiu Albinii, Il. Chendi, I. Scurtu, Eugen Brote, Take Protopopescu, Rădulescu-Niger, I. Lăpădatu, Luca Russu, N. Mircea, I. Soricu și alții.

Din mulțimea de cunune, cari au venit să împodobească lăcașul de vecinică odihnă al luptătorului am remarcat pe aceia a sindicatului ziaristilor din București cu inscripția: *Lui Ioan Rusu-Șirianu*; a sindicatului presei române din Ardeal cu inscripția: *Scumpului confrate*; a Ligii culturale cu inscripția: *Lui Ioan Rusu-Șirianu*; a partidului național român din Ungaria cu inscripția *Valorosului său luptător*; a clubului deputaților români cu inscripția: *Mult regretatului nostru tovarăș de luptă*; a cercului românilor de peste munți cu inscripția: *Aprigului nostru luptător*; a »Tribunei« cu inscripția *Neuitatului, ei director*; a »Luptei«; a dlui Aurel Popovici, a ziarului »Universul«, »Minerva« și »Vii-orul« etc. etc.

Primul discurs a fost al dlui Ion Procopiu care a vorbit în numele sindicatului presei din București. Iată acest mișcător discurs:

Intristată adunare.

Am venit aici să aducem omagiul nostru de recunoștință românului mare, eminentului ziarist, care timp de decenii a luptat pentru redoptarea poporului românesc de peste munți, care nu s'a lăsat nici ispitit de favorurile, pe cari străinii i le-ar fi oferit, nici nu s'a lăsat terorizat de temnițele, cari pururea îl așteptau să pună stavilă curajului lui. L'am cunoscut pe Rusu-Șirianu acum patruzeci de ani. Era un tânăr inimos și plin de entuziasm. L'am slimat și l'am prețuit de atunci. Am urmărit lupta lui, curajul lui și istețimea lui și am tresărit de mândria că acest caracter face parte din neamul meu.

M'a durut sufletul când l-am văzut zilele din urmă. Suferințele îl înfrânsă. Acum își doarme somnul de veci împăcat cu sine că și-a făcut până în sfârșit datoria cătră neamul său, căruia și-a închinat întreaga lui activitate. Ca ziarist, ca deputat, ca om de litere, el a fost totdeauna în fruntea mișcărilor culturale. Pierderea lui o simțim și ne doare. Ne cuprinde jalea și teama, că anevoie se vor mai găsi alții ca el. În numele ziaristilor din România îi zic astăzi tie, valoros prieten și confrate un ultim rămas bun și Domnul să te odihnească în lăcașurile dreptilor, căci drept oșcan al cauzei române ai fost!

După d. Procopiu a vorbit d. I. Scurtu, în numele partidului național român și în numele clubului deputaților români din parlamentul ungar.

Am venit — a zis d. Scurtu — să petrecem la lăcașul de veșnic repaos pe cel mai neobosit luptător al drepturilor poporului nostru. În numele deputaților români și în numele partidului național român, la groapa care se deschide rece în fața noastră, am venit să arăt recunoștința unui popor întreg față de viteazul lui soldat, care a căzut pe câmpul de luptă, rănit de săgețile înveninate ale dușmanului. El a murit cu cinste. El se duce, dar sufletul lui rămâne cu noi, rămâne între noi și va îndemna și pe alții la luptă și la abnegație. Russu-Șirianu va rămânea o pildă pentru generațiile viitoare. Lupta politică sprijinită cu atâta curaj de pana lui măiastră va da roade binefăcătoare și va face ca ceice vor veni să-și aducă cu venerație aminte de fostul deputat și ziarist Ioan Russu-Șirianu. Iar noi, cari am venit aici să plângem la mormântul lui, îi zicem: Odihnește în pace, tu, cel ce n'ai cunoscut repaosul și fi sigur că amintirea ta va fi veșnică între noi, că pilda dată de tine o vom urma-o.

Din partea Ligii culturale a vorbit d. St. Pop, care a arătat meritele ce și le-a câștigat Russu-Șirianu în lupta culturală a românilor din Ungaria, ca ziarist și ca autor al eminentelor studii »Românii din statul ungar« și »Iobăgia«. El a fost unul care a recunoscut cu mai multă tărie necesitatea unității sufletești și culturale a românilor și pentru triumful acestei idei nu s'a dat în lături dela nici o jertfă. Temnițele ungurești au îngrădit corpul lui, dar sufletul nu i-l-au putut împiedeca.

Dulos, nespus de mișcător a fost discursul rostit în fața groapei din cimitirul Sf. Dumitru, unde Russu-Șirianu a fost înmormântat — discursul rostit de un fost lucrător la »Tribuna«, Ion Crușu din părțile Aradului:

»Eu vorbesc în numele poporului român, în numele alegătorilor români dela Chișineu și Șiria, în numele acelor, cari l-au trimis pe Șirianu să spună durerile lor în sfatul țării. Acela simțesc mai mult pierderea lui, aceia plâng cu mai mult amar, pe aceia îi doare sufletul. Cu câtă bucurie ni-l'am ales și ce durere a fost pe noi, când dușmanii nu ni-l-au primit! Moartea a venit să ni l'răpească pentru totdeauna și ne doare că a fost al nostru. Al nostru, al celor mulți și obișnuiți, al nostru, al celor fără de sprijin și fără de mângâiere. Pentru noi s'a jertfit el. Și noi plângem astăzi mai cu amar...«

Și cei de față plângeau la auzul cuvintelor lui. Apoi după o scurtă rugăciune sicriul a fost lăsat în mormânt.

Așa s'a dus Russu-Șirianu dintre noi.

Condoleanțe.

Clubul parlamentar român a condoleat prin următoarea depeșă:

Dnei Lucreția Rusu, București.

O lacrimă fierbinte la mormântul fostului tovarăș de luptă. — Soldații cad, dar ideea va învinge.

Pe adresa noastră au mai sosit scrisori de condoleanțe din partea dlui F. A. Degan Fiume, care ne scrie între altele:

»...În iarna trecută a petrecut vre-o două luni în Fiume și Abbazia, cu întreaga familie.

A venit să-și caute de sănătate și cu drag mergeam să-l cercetez foarte des, fiind invitat, iar când era timp frumos venia dânsul la mine.

Dânsului am să-i mulțămesc că mă află în Fiume, căci pe când era director la »Tribuna« făcându-i vizita la Arad spre a-i cere sfatul, a insistat mult să mă așez în Fiume, asigurându-mă de tot sprijinul, dovadă că acum de românii din comitatul Aradului sânt mai sprijinit.

Bretele, legătoare pentru ciorapi scurți, jaretiere pentru ciorapi

se pot căpăta prin

WEISMAYR FERENCZ, Timișoara, numai în cetate str. Hunyadi.

Garanța pentru calitate bună, prețuri ieftine fixe.

El a insistat să deschid aici o prăvălie cu țesături și cusături românești... I-am spus că pentru așa ceva se cere un local frumos, iar eu nu dispun de capital. Mi-a promis că va mijloci el și va face totul ca să-mi realizez intenția. Durere însă că acum prin moartea dânsului s'a nimicit totul...

D. G. Moldovan, fost administrator al ziarului nostru și prietenul Rusu-Șirianu a trimis următoarea depeșă:

Lucreția Rusu-Șirianu, București.

Dezastrul ce încearcă din nou națiunea prin pierderea amicului nostru Rusu-Șirianu ne atinge cumplit. Dumnezeu vă mângâie. Familiile Moldovanu și Musca.

Voci din presă.

Azi va fi înmormântat Rusu-Șirianu, bravul luptător al fraților noștri de peste munți.

O pierdere pe care o plâng toți românii, o pierdere care lasă un loc însemnat, un gol în rândurile apărătorilor energici ai limbii și credinței strămoșești.

Cu pana și cuvântul Rusu-Șirianu a dus luptă aprigă împotriva prigonitorilor fraților noștri și nu numai odată a fost adus pe banca acuzaților, pentru patriotismul său pururea deștept.

Rusu-Șirianu a cunoscut rigorile temnițelor maghiare și acum chiar deși doborât de boală a trebuit să se refugieze pe pământul României pentru ca să scape de închisoare.

Ca toți luptătorii desinteresați el moare sărac și lasă fără mijloace familia sa.

Este soarta tuturor acelor cari pun interesele neamului mai presus de interesele personale.

Zăriștii din București vor da colegului, bravului coleg de peste munți toate onorurile ce li se cuvin, însoțindu-l corpul neînsuflețit până la mormânt și depunând pe cosciugul lui Rusu-Șirianu o cunună purtând panglică tricoloră, tricolorul pentru biruința căruia a luptat el o viață întreagă. Să-i fie amintirea eternă! »Epoca«.

România a pierdut iarăși pe un vrednic luptător. Ion Russu-Șirianu a încetat ieri din viață.

Oțelit și bine înarmat câtăva vreme la Românul și Națiunea de dincoace, s'a întors apoi în Transilvania unde, cu experiența lui gazetărească, cu focul sacru trebuit, s'a pus și acolo în slujba presei românești, — știind bine de mai înainte ce-l așteaptă.

A luat direcția »Tribunei« din Arad și a plătit cu închisoare în cunoscutele temnițe ungurești opera mare ce a săvârșit la acel ziar. Dar aceasta nu l-a descurajat și a continuat să lucreze pe ogorul naționalismului sincer și adevărat, scoțând la lumină opera sa »Iobăgia«, apoi diferite statistici dovedind superioritatea elementului românesc în Transilvania.

Boala însă contractată în temniță nu l-a iertat, Românismul pierde un vajnic luptător și această pierdere vă îndurera pe toți fiine amului românesc. »Adevărul«.

A murit ieri la orele trei după amiază. Cu el s'a stins încă unul dintre vajnicii luptători ai unui neam oropsit de oameni și de Dumnezeu. Cu el s'a stins cel mai însuflețit ziarist al românilor de peste munți, cel mai curajos soldat al adevărului și al dreptății.

Vitregia vremurilor și justiția ungurească l'au făcut să moară departe de satul lui, de Șiria lui bogată în tradiții de vitejie și de fapte mari. Era condamnat pentru opera sa »Iobăgia« și sănătatea lui zdruncinată n'ar mai fi putut suporta lumenile sau anii de pușcărie, pe cari i-ar fi dictat jurații dela Cluj sau Oradia.

A venit bolnav și înfrânt, a venit aici obosit Rusu-Șirianu, ale cărui însuflețite pagini au electrizat de atâtea ori miile de români, ale cărui vorbe au aprins sufletele moșilor dela Dobra, atunci când pentru prima dată Aurel Vlad a fost trimis să reprezinte neamul românesc în parlamentul unguresc. A venit aici, ca după câteva luni de repaos să închidă ochii pentru totdeauna.

El a fost sufletul care a electrizat masele românești, chemându-le la viață, arătându-le drepturile lor, el a fost acela care, după decenii de pasivitate, a chemat pe românii ardeleni la lupta parlamentară, luptă, care a avut ca urmare trimi-

țerea actualilor deputați români în parlamentul din Budapesta.

Ca director al »Tribunei« din Arad el a fost, care a ridicat acest ziar, făcând dintr'însul cel mai bun ziar românesc de pretutindeni. În diferite rânduri temnițele ungurești au căutat să pună stavilă acestui suflet entuziast. Zadarnice au fost însă încercările.

Astăzi însă autorul »Moarei din Vale« al »Iobăgiei« și al eminentului studiu asupra românilor din statul ungar a fost învins de eterna stăpână a tuturor. Și astăzi dușmanii lui și ai noștrii pot fi liniștiți: Russu-Șirianu nu mai este.

»Viitorul«.

O veste dureroasă: Russu-Șirianu a încetat din viață. În anul în care un ziar românesc serba în Ungaria evenimentul important al clădirii unui local propriu, unul din întemeietorii lui, unul din cei mai aprigi susținători ai lui cu condeiul, dispare dintre cei vii. Ce ciudate și nepotrivite sânt unele potriviri ale firii!

Rusu-Șirianu a fost unul din cei mai de seamă și mai neclintii luptători ai cauzei românești din Ungaria. Inzestrat cu o putere de muncă extraordinară și un incisiv temperament de polemist. Russu-Șirianu a știut să țină ani de-a rândul piept greutăților multe pe cari au să le învingă ziariștii români din Ungaria. Desigur că în primul rând sânguinței neîntrecute, priceperii ascuțite și curajului nedesmințit al regretatului dispărut, se datorește prestigiul și siguranța la care a ajuns azi ziarul »Tribuna« din Arad.

Rusu-Șirianu a fost un susținător cald al cauzei românești și un adversar temut pentru adversarii neamului nostru. Din această pricină el, ca orice gazetar român de peste munți, — și-a făcut stagiul în temniță. Acum de curând a fost din nou condamnat. Dar, ce fatală presimțire! Rusu a refuzat să se mai supună sentinței justiției maghiare și a venit să moară pe pământul României libere.

Moartea lui este o mare și ireparabilă pierdere pentru neamul românesc din Ungaria. Familiei greu încercate prin această moarte prematură, îi trimitem sincere condoleanțe. »Minerva«.

Cu adâncă părere de rău anunțăm înțetarea din viață, ieri la 3 d. a., a lui Ioan Russu-Șirianu, unul din întemeietorii »Tribunei« din Arad și directorul acestui ziar până acum câteva luni, fost redactor al »Tribunei« din Sibiu.

Rusu-Șirianu era un bun cunoscător al chestiei românilor din Ungaria și al luptelor pentru ființa națională, luptelor la cari a luat o parte activă, un lung șir de ani.

Moartea lui Șirianu e o pierdere mare pentru neam.

Șirianu era unul din acei luptători aprigi, cari răsăriți din suferințele fraților lor, pun cauza dreaptă căreia se devotează mai presus de orice considerație și duc patriotismul lor curat până la cele mai mari jertfe.

În urma mult regretatului nostru confrate, rămân nemângâiați o soție și trei copii.

Exprimăm adâncă noastră părere de rău pentru această pierdere și trimitem îndureratei familii condoleanțele noastre. »Universul«.

Din România.

În jurul atentatului contra d-lui I. Brătianu. După cum se știe d. Dr. Severeanu a făcut examenul radiografic pentru a se ști precis unde sânt gloanțele. Starea dlui Brătianu e excelentă. Medici afirmă că primul-ministru e în afară de orice pericol pentru că a avut noroc, date fiind mica distanță a primului glonț care a străbătut coasta, și glonțul al doilea din spate s'a oprit în partea dreaptă, în a șeasa coastă de sus în jos.

Atentatorul Stoenescu a fost ridicat dela spitalul Brâncovenesc și transportat la infirmeria spitalului Văcărești.

Dela Curte. Familia Regală și Princiară a sărbătorit ieri a 66 a aniversare a M. S. Reginei.

Familia Princiară va lua dejunul împreună cu S. Veranii la Palatul Regal.

Cu acest prilej, d. Ferehide în numele guvernului, a prezentat felicitări Augustei Regine.

Starea sănătății d-lui Sturdza. »Voința Națională« anunță cu o vie satisfacție că starea sănătății d-lui Dim. Sturdza este excelentă.

Bătrânul om de stat a părăsit Suresnes, de câtva timp la Paris. Într'o scrisoare pe care a trimis-o uneia din rudele sale din București d. Dim. Sturdza anunță că speră a se întoarce în țara la primăvara viitoare.

Manifestații contra »Adevărului.« N' se telegrafiază din București: Aseară au avut aici loc mari demonstrații împotriva ziarului »Adevărul« pentru că acesta publicase un articol insultător contr d-lui Iorga.

Mai multe sute de studenți, cărora li s'a atașat un număr mare de cetățeni au asaltat chioșcurile și au distrus toate exemplarele din ediția care conținea articolul contra d-lui Iorga.

Mulțimea s'a îndreptat apoi spre strada Sărindar în fața palatului ziarului »Adevărul«. Aici, însă, a fost întâmpinată de d. Emil Petrescu, prefectul poliției, în fruntea unei cete de poliști.

Intrând în str. Sărindar studenții au început să cânte »Deșteaptă-te Române«; iar când s'au apropiat de »Adevărul« au strigat: »Jos Jidanii! Jos »Adevărul«. Unul dintre manifestații a luat cuvântul.

Atunci studenții au voit să înainteze.

D. prefect al poliției i-a rugat să se opriască.

Ei au spus că doresc numai să treacă prin fața »Adevărului« și în urmă se vor răspândi în liniște.

Inspectorii de poliție cari au intervenit pe lângă d. prefect să-i lase să treacă au fost ridicați pe sus de către studenți.

Jandarmii au fost așezați în fața »Adevărului« și manifestații lăsați să treacă.

— »Trăiască d. Ion Brătianu«, strigau manifestații, »Jos »Adevărul«!

La orele 8 și jum. manifestații au părăsit piața Sărindar.

O parte au trecut pe la ziarul »Universul« și »Viitorul« în fața cărora au făcut manifestații de simpatie; iar o altă parte s'au întors la »Uniunea Studenților«.

Pomenirea episcopului Samuil Vulcan.

Beluș, 26 Dec.

În sala mare a liceului din Beiuș, s'a ținut la 28 Dec., pomenirea episcopului Samuil Vulcan întemeietorul acestei instituții culturale.

Ceeace s'a accentuat îndosebi, cu acest prilej, că adică liceul este întemeiat pentru cultivarea și răspândirea literaturii românești, ar fi bine să se repete an de an, iar partea aceea din literile fondatoriale, care se referă la îndeplinirea acestor datorii, ar trebui tipărită cu litere mari și, ca o iconă sfântă, pusă în cadre frumoase împodobind cu ea salele de învățământ. Atunci doborânda conștiința ce dormitează, coștilința națională va tresări și se va înviora de căldura duhului măritor!

Această impresie a făcut asupra mea, cuvântul de deschidere a tânărului profesor Dr. P. Hetco rivalul de muncă a altui tânăr profesor, rivalitate, ce nu strică ci folosește, învăluindu-i înaintea noastră, în raze de lumină, foarte prietenoasă.

Di Hetco începuse a spune că profesorii au trei îndatoriri față de tinerime: să desvolte în ea dragoste față de limba maternă, făcându-o vrednică de una din ideile luminoase ale funda-

lorului; să crească din ea oameni de caracter ferm, și să sâdească în ea sentimente religioase. Potrivit acestui cuvânt de deschidere, subliniat de aplauzele auditorului, festivitatea a avut un program ales.

S'a recitat poezia lui V. Alexandri »Sentinela«, ca un ecou de mângâiere și îmbărbătare în mijlocul frământărilor și ispitelor, ce ucid suflete și omoară conștiințe. Sânt ispitele mai tari decât omul? Ne-a biruit glasul judecății false, glasul peirei?

...Nicolodată!

Vie o lume încrunțată,
Vie valuri mari de foc.
Nici că m-or clăti din loc.
Tot ce-i verde s'a usca,
Râurile vor seca,
Și pustiul tot mereu,
S'a lăți 'mprejurul meu;
Dar eu vecinic în picioare
Printre valuri arzătoare
Voiu lupta, lupta-voiu foarte
Făr' a fi atins de moarte.
Căci român sânt în putere
Și românii n' veți nu pierce.

»Că-i român cu șapte vieți!«

Sufletele se învinează. O rază de lumină trece pe fețele tuturor, conștiința înăbușită trezire, crește și la urmă izbucnește în ropot de aplauze.

S'au declamat apoi ungurește, nemțește și s'au cântat mai multe cântece naționale. Dar o educație de seminar, cu disciplina mai potrivită pentru un timp, ce a trecut și nu pentru cel ce este sau ce vine, o educație ce înădușe libertatea și plăcerea pentru aerul înviorător al naturii, — nu va da niciodată un tineret vigoșos, cu prezență de spirit, când e vorba să arate, ce poate și ce ar putea.

Ni s'a dat prilejul să constatăm acest lucru, când corul tinerimii a cântat primele bucăți din program sau când din voră se executa un cvartet de Mozart. Disciplina era, dar tinerimea aceea închisă între pereții seminarului, văzându-se în fața unui public, pe care nu putea să-l mai și vadă, măcar în parte, în cercul familial. Ia trebuit să fie cuprinsă de o nervozitate nelușășă, de-o frică înțeleasă și de-o temere explicabilă.

O tinerime exclusă din societate, în anii de dezvoltare al caracterului, o tinerime, ce o faci să înțeleagă, că nu are alt drept decât să stea cu ochii la carte și cu gândul la profesorul crunt și neiertător, este mai asuprită, mai nefericită și mai nefolositoare pentru un popor, decât orl și care alta.

Festivitatea s'a încheiat printr'un cuvânt avântat al directorului d. Va ile Dumbravă. Sărbătorind pomenirea acestui mecenat an de an să sărbătorim tot odată și biruința ideilor duhului de care el a fost pătruns și călăuzit.
Iată datorlia noastră!

Petru E. Papp.

O comună în înflorire condusă de un preot vrednic.

Un act de donație. — Cum ne-am zidit biserica și școala.

Onorată redacție!

Faptul pe care vroim să-l aducem publicității, credem că poate să serviască de exemplu pentru toți. Vroim a arăta ce poate face munca perseverentă, iubirea de neam și înțelepciunea unui singur om.

Cu mândrie putem mărturisi că azi comuna noastră în toate privințele ocupă un loc de frunte între toate comunele vecine. Locuită de o populație mixtă: român, sârb, nemț și unguri, ea a fost condusă mai mult de sârbi și nemți, iar noi n'am prea fost luați în seamă; se înțelege pentru motivul trist că de și noi sântem în majoritate, n'am știut să ne valorăm. Ca dovadă amintesc: că un primar neamț a stat în fruntea comunei 12 ani, deși ei (nemții) abia fac a cincea parte din populația comunei. Azi, însă lucrurile s'au schimbat cu desăvârșire. Românii, grație actualului preot s'au deșteptat și în prezent în frunte cu primarul, ei compun aproape întreaga reprezentanță comunală.

La cele două alegeri de deputați d'n urmă, comuna noastră a fost unica în cerc, care condusă de lubitul nostru preot a dus totalitatea voturilor candidaturii naționale V. Orendi.

Însă nu numai în politică, ci și cultural am progresat frumos. Când ne-a dăruit Dzeu pe actualul preot Ioan Stana, eram în cursul procesului de despărțire cu ierarhia sârbească, supt a cărei jug am gemut vreme îndelungată. Deci înăruului preot înzestrat cu o inteligență și capacitate de muncă extraordinară i-a revenit sarcina a pune baza unei biserici și unei școli. Ca despăgubire pentru biserica veche, am primit de la sâ:bi 12.000 coroane, — o sumă prea mică pentru a ne putea zidi o biserică și o școală frumoasă.

Văzând însă vrednicul nostru preot că ar fi rentabil să ne cumpărăm pământ, a izlistat pe lângă popor și a cumpărat 106 holde câte 600 cor., a cărui valoare azi s'a urcat la cor. 1400 de holde. Deci cu ajutorul venitului din pământ și alte economisiri se pune fundamentul unei biserici române, care azi fiind isprăvită este de o podoabă și frumusețe extraordinară. Și azi, acest edificiu minunat care s'a zidit fără să se arunce asupra poporului nici cea mai mică sarcină, — valorează la 48.000 cor. — În vreme ce însă biserica noastră începea să se înalte măiestros, trebuia să ne îngrijim și de școli, căci cele vechi dintre sârbi, erau ruinate. Nici acum înțeleptul nostru preot nu despreciază, ci încet și fără zgomot se pune pe muncă nouă. În acțiunile sale binefăcătoare pentru noi el este mult ajutat de fruntași Ștefan Chita, Traică Roșu, Petru G. vojdean, Ioan Matei, Mitru Baldu și Eugeniu Riniosu. Cu ajutorul acestor fruntași preotul nostru pune baza unei zidiri pentru școala cu 3 săle, care edificiu în valoare de cor. 16.000 ar face fală oricărui oraș. Din aceste 3 săli, 2 sânt ocupate pentru învățământ, iar, una este localul »Asociațiunii« unde părintele ne-a pus baza unei bibliotecii, apoi ne a abonat mai multe foi bune, între cari cu mare dragoste citim și »Tribuna«.

Și de la noi ca și din toate comunele aflătoare supt oblădirea guvernului coaliționist, mulți oameni cu tolagul pribegiei în mână au trecut peste țări și mări și s'au dus în America pentru a și afla o soartă mai bună. Și cum e românul d la fire, așa și consetenii noștri nu și-au uitat de mama lor biserică, ci supt conducerea fruntașului isteț Gheorghe Matei au colectat între dânsii suma frumoasă de cor. 750. Și însoțită de o prea frumoasă scrisoare adresată »iubitului lor preot« au destinat a această sumă pentru cumpărarea unui baldachin și a unui prapore mare. Iată cum se începe această frumoasă scrisoare:

Stimate și mult iubite dle părinte!

Noi fii Domniei voastre sufletești din America St. Iozsef și jur, deși departe căminurile noastre părintești peste țări și mări, dar inimile noastre au rămas strâns lipite de inimile fraților rămași acasă. Dar mai presus de toate nu ne-am uitat de datorlia sădită de dta în inimile noastre, datorlie sfântă către maica noastră biserică, ci la îndemnul fratelui nostru Gheorghe Matei am colectat suma de 750 coroane.

Scrisoarea arată numele donatorilor:

Trailă Bogdan și soția 65 cor., Petrica Matei și sora Maria 30 cor., G. Nicolescu și soția 25 cor., Nie Păsulă și soția Florița 25 cor., Vanu Matei și Traian 25 cor., Petru Govojean Toaică 25 cor., Ștefan Govojean 25 cor., Filip Matei, Saie și Iconie al lui Ciuca 25 cor., Gheorghe Matei 20 cor., Trailă Bloju 20 cor., Rista Bloju 20 cor., Ștefan Riniosu 20 cor., Ioan Matei și soția Floare 17 cor. 50 fileri, Floarea Reden și soția 17 cor. 50 fileri, Șimion Stănilă și soția 15 cor., Ioan Reden și soția 10 cor., Ilie Cărnă 10 cor., Șimion Roșu 10 cor., Pavel Matei Iepure 10 cor., Gheorghe Cărnă 10 cor., Gavrilă Danciu 10 cor., Vasile Baldu 10 cor., Mitru Gașpar 10 coroane, Pavel Milutin și soția 10 coroane, Ioan Milutin și soția 10 cor., Andrei Milutin 10 cor., Nicolae Blojovan, 10 cor. Pascu Galu, 10 cor. Ioan Mic, 10 cor. Gheorghe Băcsan 10 cor. Ioan Matei și soția 10 cor. Savu Matei, 10 cor. Ioan Rimosu, 10 cor. Ioan Dulcău, 10 cor. Eugeniu Micu, 10 cor. Pascu Matei, cor. 750 Savu Nicolescu cor. 750 Vasile Ducea, cor. 750 Ioan Izvineanțu, 5 cor. Nica Cărnă, 5 cor. Ignat Brindescu, 5 cor. Petru Brindescu, 5 cor. Ștefan Todos, 5 Traică Albulescu, 5 cor. Saie Băcsan, 5 cor. Ilie

Popet, 5 cor. Vasile Popet, 5 cor. Ioan Popet, 5 cor. Ioan Săbășian, Gheorghe Miuț, Ioan Zamfir, Trailă Cordiș, Ștefan Olar, G. Nicolescu, Ignea Oprea, Vasile Carnu, Șimion Roșu, Ioan Vereșian, Ioan Matei, Ioan Ispas, Trofin Cernescu, I. Giulvezan, fiecare câte 5 cor.; Trailă Matei, Ignea Riniosu, fiecare câte 2 cor. 50 bani; Gheorghe Tiopa (Galați), A. Birca (Igris), fiecare câte 10 cor.; P. Crăsta, 5 cor.; Teodor Miocu, Filip Traila, G. Placici, fiecare câte 2 cor. 50 bani. Total cor. 750.

Pentru cinșitorii aici înșirați, iubitul nostru preot, a făcut în 6 Decembrie slujbă în sfânta biserică, rugând pe Atotputernicul Dumnezeu să le dăruiască sănătate pentru a putea agonisi înșuit jertfa dăruită. Iar la urmă în fața unui public numeros a roștit o prea frumoasă predică, storcând lacrimi. Comitetul parochial și pe această cale le aduce cinșitorilor donatori cele mai frumoase și călduroase mulțămiri. B.

Cruce pe mormântul lui I. Russu-Șirianul.

Un plugar român din jurul Șiriei a venit astăzi în redacția noastră și a depus, din toată sără ia lui, suma de 1 cor. »Să se ridice o cruce pe mormântul lui Russu-Șirianul care atât de mult ne a iubit și ne a dat sfaturi atât de bune!«

Țăranul român, pentru a cărui deșteptare a muncit regretatul nostru tovarăș de muncă cum puțini alții, își aduce aminte de cei cari l-au iubit... Sântem convinși că toți cei ce l-au cunoscut, din vorbă sau d'n scris, vor grăbi să contribuie la suma oferită de plugarul Ion Popovici, pentru a se ridica o cruce pe mormântul lui în București *Contribuirile benevole le primește administrația noastră.*

Până acum au intrat sumele:

Ziarul »Tribuna«	20 cor.
Sever Bocu	2 »
Ioan Montani	1 »
Gheorghe Pop	1 »
Iosif Schiopul	1 »
Gheorghe Stoica	1 »
Constantin Cehan	1 »
Gheorghe Moldovan, Gavoșdia	10 »

Gânduri, fapte, vești...

Russu-Șirianu. — »Liga Culturală« la Virclorova. — Un viitor mare »nghistor«.

T.-Severin 15 Dec. 1909.

În cetatea tuturor nădejdiilor acelor frați necăjiți, ce, pentru deplina lor izbândă, îndură cu o răbdare ce nu-i dată orl-cărui om, amarul apăsător și nesfârșit, isbutise să și facă popasul de o clipă: chinul suflet al acelui hotărât luptător, care a fost Rusu Șirianu.

Și adâncindu-și gândul obosit în trecutul de zbucium, căruia îi lăsa de amintire avântul tineretei sfărâmate, căzuse viteazul, nenvins de oameni, în fermecătoarea reverie a visurilor îndeplinite, din care deșteptându-se, poate, avea să-și ia iarăși sborul în nesfârșita zare albastră a viitorului, ce nu-i fu dat să-l cunoască, dar pentru a cărui deplină izbândă și a dat viața.

Deșteptare, deșteptare; înzădar te așteptăm!

În lumea visurilor lui, adoarme de-apururi muncitul apostol, iar, în lumea păcatelor și frământărilor noastre, în care să stînge lumina sărmanilor nemângăiați, doar' clopotele prind să-și cânte jalea lor și jalea noastră...

Prin străduința unor tineri cari înțeleg că viața nu ni-e dată pentru desfătări de o clipă numai, s'a înălțat la granița de opreliște a durerilor și gândurilor noastre, un altar menit a păstra depozitul sacru al luminii românești, pentru păr-

file Intunecate de barbaria unei culturi vrășmașe: secția din Severin a »Ligei culturale«.

Într-o vreme — nu-i mult de-atunci —, rățacea pe stradele orașului, o făptură ce-și purta în sdrențe soiase trândăvia celor dintâi pași ai bărbăției. Și la glasul lui lugubru, ce vestea trecătorilor marfa-i fără preț, se vor fi întors multe priviri mi-loase, ca să-i arunce bănuți. Zi cu zi pomana crește, iar glasul se aude mai slab. Dela o vreme, amuțește; cerșetorul nu se mai zărește pe stradele orașului...

Puține săptămâni în urmă, trecătorii zăresc pe cerșetorul cerșetelor strade, în ușa unei dugheni, ce stă să cadă peste neînsemnatele mărunțișuri, îngrămadite acolo cu o grijă de avar, iar glasul vesel al tânărului negu tor oprește, din cale, o clipă, grăbiții trecători, pentru a-i lăsa și lui un gologan. Și, cu fiecare zi, ce trece, mai mulți își uită graba, iar gologanii sporesc mereu, mereu...

Alături de negustorul nostru, se deschide o dugheană nouă, mai spălată, mai răsărită. O tinără fată, ce nu-i urâtă, slujește în locașul. nadejilor ei. Și încet-încet se îngămădesc multe fete și cocoane la vânzătoarea nostimă de lucruri frumoase pentru domnișoare.

Și pricepeți ce s'a întâmplat apoi lui Ilic «nighistorul harnic» îi plac tare mult, ochisorii frumoasei vânzătoare, care să cheamă, mă rog, Rîfca. Și ce-a urmat iarăș pricepeți, dar cecece nu pricepeți e faptul: ieri cerșetor, azi nighistor, mâne el va ști poate, noi însă nu.

Așa răsăr și înfloresc bureții cari înseamnă putrezecunea casei noastre... *Al. Sever.*

Lukács și Justh la Domnitorul.

Cabinetul independent zădărnicit — Noui experiențe.

Arad, 30 Decembrie.

În prăvălirea ei grăbită criza s'a izbit iarăș de piedeci mari și apele ei revoltate au înghițit toate nădejile partidului independenst de a ajunge la putere. Audiențele de azi au risipit planurile de soluție contemplate cu concursul partidului lui Justh și epizodul tratativelor dintre Lukács și Justh se poate considera încheiat. O nouă și mult mai sbuciumată perspectivă se deschide, însă, de azi încolo în fața celor îngrijorați de soarta țării.

Zădărnindu-se ideia cabinetului sprijinit de partidul independenst, Ladislau Lukács a primit azi dela împăratul autorizație de a face experiențe cu celelalte grupări politice, rămase pe urma coaliției, — tot cu acelaș program, — încă nelămurit în fața opiniei publice a țării. După toate semnele, noile silințe ale lui Lukács vor sfârși tot atât de zadarnice și în mod fatal coroanei nu-i va rămâne altă soluțiune decât *dizolvarea camerei și numirea unui guvern extra-parlamentar* care să legiuiască reforma electorală cinstită, singurul mijloc de remediare a bolnavului sistem constituțional din Ungaria.

Avem cuvânt să nădăjduim, că de data asta nu se vor mai jertfi interesele generale ale țării de dragul unei soluțiuni meșteșugite, care nu va tempera decât vremelnic neastâmpărul prepotenței șovine. Moștenitorul de tron, ca de-atâtea ori în scurgerea interminabilei crize, a intervenit și acum pe lângă bătrânul monarh ca nu cumva să cedeze, supt presiunea grelelor clipe ale audiențelor de azi, pretențiilor nesămuite ce stârnește un politician incapabil de a se avânta la înălțimea intereselor generale ale țării, cari reclamă din ce în ce mai imperios votul, universal, egal, direct și secret.

Vestea nesuccesului lui Justh a consternat

adânc partidul independenst, — în tabăra votului plural însă ea a provocat oarecare ușurare, dar vor avea și ei prilej, poate în curând, de a se convinge de zădărnicia străduințelor lor reacționare.

Pe stradele Budapestei spumegă iarăși ura seculară împotriva Vienei și a Habsburgilor. Ziarele în edițiile lor de seară amenință după mojișescul tipic al rasei ovreo-ungurești, — în vreme ce octogenarul domnitor își pleacă spre odihnă gându-i trudit de grelele griji ale împărăției sale.

Audiența lui Lukács.

Budapesta, 30 Decembrie. (Dela corespondentul nostru). Majestatea Sa a primit azi pe Lukács la ceasul 10. Audiența a durat un ceas și-un sfert. După audiența Lukács s'a dus la biroul de cabinet, unde a avut o întâlnire cu Justh. Lukács a făcut ziaristilor următoarele declarații:

— Nu vă pot împărtăși încă nimic în formă pozitivă. Am informat pe Majestatea Sa despre rezultatul tratativelor ce am urmat cu partidul lui Justh. Acum merge Justh la Majestatea Sa. În audiența lui Justh, care e de mare importanță, se va lua necondiționat o hotărâre. După audiența aceasta se va vedea că ce trebuie să urmeze de aci înainte.

La întrebarea unui ziarist că până când rămâne în Viena, Lukács a răspuns:

— Cred că după amiază voi fi chemat din nou în audiență.

Lukács a mai făcut unui ziarist următoarele declarații:

— Am raportat Majestății Sale. Coroana mai are încă multe nedumeriri. Există încă multe chestiuni cari nu s'au clarificat. Cred că azi se va aduce hotărârea că eu trebuie să continui tratativele. Totul atârnă de altfel dela audiența lui Justh. Decumva Justh va fi intransigent, tratative vor întrerupe spontan.

Audiența lui Justh.

Budapesta, 31 Decembrie. (Dela corespondentul nostru). Justh s'a înființat la Majestatea Sa la ceasul 12. Audiența lui a durat abia un sfert de ceas. Eșind dela audiență el a mânăat la otelel Sacher, unde a făcut ziaristilor cari îl așteptau următoarele declarații:

— Hotărârea s'a luat. Ividu-se greutăți de neînviins în chestiunile meritorice, tratativele cu Lukács s'au sfârșit. Dar să nu zic »greutăți de neînviins«, căci noi ne vom lupta și mai departe pentru banca autonomă și vom și învinge. Să zicem mai corect așa: s'au ivit greutăți mai în chestiunile cardinale și din cauza asta s'au întrerupt tratativele cu Lukács.

Lukács despre situație.

Budapesta, 30 Decembrie. (Dela corespondentul nostru). Aflând despre rezultatul audienței lui Justh, Lukács a făcut ziaristilor următoarele declarații:

— Am prevăzut sfârșitul acesta, aveam însă datoria să propun invitațiunea lui, ca să aibă ocazie de a controla raportul ce am făcut Majestății Sale. Justh a formulat înaintea Majestății Sale pretenția ca separațiunea economică de Austria să se facă pe linia întregă: Ungaria să aibă bancă autonomă și teritor vama autonom. Justh a stăruit pentru pretenția asta deși știa că în baza legii comunitatea economică cu Austria nu se poate strămuta până 'n 1917. Eu clădisem o punte de trecere de-asupra divergențelor, a venit însă acuma Justh și l-a nimicit cu audiența sa.

Domnitorul a respins categoric pretențiile lui Justh.

Budapesta, 30 Decembrie. (Dela corespondentul nostru). Din izvor inițiat se anunță următoarele asupra audienței lui Justh: Justh a rugat pe Majestatea Sa ca în viitor să prevină orice duplicitate a oamenilor politici din Ungaria. La rugat apoi pe domnitorul să acorde înființarea băncii și separațiunea economică și fără ca să se fixeze un termen hotărât pentru punerea în aplicare a tarifului autonom. Și a exorimat bucurie că omul de încredere al domnitorului încă s'a apropiat de punctul de vedere al independenștilor. Domnitorul însă a declarat că nu e aplesat să schimbe punctul de vedere în nici una din chestiunile amintite și i-a înșirat lui Justh toate avantajele băncii austro-ungare și ale teritoriului vama comun, rugându-l să se conformeze unor tratative în acest senz.

Justh a declarat atunci că tratativele nu au nici un înțeles, deoarece n'ar putea să dea nici un rezultat Majestatea Sa de încheiere, și a exprimat regretul că soluțiunea se amână astfel din nou, a accentuat însă că dorește o prietenie bună și mai departe.

»Pester Lloyd« despre audiențele de azi.

Budapesta, 30 Noembrie. (Dela corespondentul nostru). »Pester Lloyd«, care-și primește în toate chestiunile ce privesc pe Lukács, informațiile din izvor nemijlocit, scrie în ediția sa din astă seară, că în urma audiențelor de azi combinația cu partidul independenst se poate considera abandonată și nu e nici o speranță pentru a mai fi reluată. Episodul Lukács-Justh e încheiat definitiv.

A doua audiență a lui Lukács.

Budapesta, 30 Decembrie. (Dela corespondentul nostru). Ladislau Lukács a fost primit, azi după amiază la ceasul 3 și jumătate, din nou în audiență. Audiența a durat numai 20 de minute. După audiența Lukács a făcut următoarele declarații:

— Situația mea nu s'a schimbat. Mișuirea mea e să urmez tratări cu toate partidele. Cu unul am terminat. De mâine voi încerca cu celelalte partide.

Cu trenul de 4 și 59 Lukács s'a înapoiat la Budapesta.

Moștenitorul de tron la împăratul.

Viena, 20 Decembrie. (Dela corespondentul nostru). »N. Fr. Pr.«, ediția de astă seară, publică știrea senzațională că nemijlocit înainte de audiența lui Justh și după învâta audiența a lui Lukács, Majestatea Sa a primit pe moștenitorul de tron, arhiducele Francisc Ferdinand și pe ministrul de externe, Aehrenthal, cu care a avut o lungă consfătuire. Numitul ziar spune că respingerea lui Justh a fost urmare a acestei consfătuiri.

Impresia audiențelor la Budapesta.

Budapesta, 30 Decembrie. (Dela corespondentul nostru). Nesuccesul lui Justh a produs o consternație de nedescris în capitală. Se svonește dela peste câteva zile va veni contele Khuen-Héderváry, care va încerca numai de dragul formalităților să între în tratări cu partidul lui Kossuth și cu partidul constituțional. E sigur că nu va obține nici un rezultat și că are să înceapă o nouă perioadă de sbuciumări de felul celor provocate de ordinul din Chlopy.

Cercurile politice sânt mult îngrijorate de ceea ce au să urmeze. La indemnul unor deputați, cete de manifestați străbat stradele capitalei strigând: *Piară Viena! Trăiască patria!*

Ziarelele din astăseară băjbaie de injurăuri la adresa Vienei și întrebuintează iarăși violența expresiilor de pe vremea regimului Fejérváry. »Magyarország«, organul partidului independenst,

teacă în mod pâlmaș coroana și amenință cu zădărnicierea oricărei noi încercări de soluțune.

Cluburile politice sânt toate impopulate și se prevestesc ședințe agitate ale tuturor partide'or.

»Vaterlan« despre soluție.

Ziarul de predilecție al soției moștenitorului de tron, scrie azi asupra modalităților de soluție a crizei ungare următoarele:

Aici (în cercurile dela curte) se observă o înclinare de a face în toate chestiunile favoruri în dependența lor, — cu excepția chestiunii principiare a băncii autonome și a sistemului de guvernare cu elemente 48-iste. Domnitorul, precum în trecut așa și de prezent, pretinde înaintea de toate alcătuirea reformei electorale și dorește ca în chestiunea principiară a băncii să se rezerve cuvântul hotărâtor parlamentului nou. Acest parlament să decidă că viitorul guvern trebuie să fie oare 67-ist ori 48-ist și că oare trebuie să mențină co-nunitatea băncii ori trebuie să se separe în două? Până atunci afacerile trebuie să fie conduse de un guvern compus din 67-iști și 48-iști, iar chestiunea băncii trebuie desprinsă din complexul crizei. Deoarece însă până de prezent partidul lui Justh nu s'a apropiat de punctul de vedere al domnitorului, și e exclus ca domnitorul să adopte punctul de vedere al iusthiștilor, gravitatea situației e cât se poate de eclatantă. *Disolvarea camerei și numirea unui guvern extra-parlamentar devine cu atât mai probabilă cu cât mai îndârjit stăruie partidul lui Justh pentru imposibilul său punct de vedere.*

Din străinătate.

Congresul mondial al zioniștilor. Zilele trecute s'au întrunit în orașul maritim german Hamburg, deja pentru a 9 oară, reprezentanții tuturor zioniștilor din lume, în congres. Mișcarea zionistă, condusă din Colonia, ia întinderi tot mai mari între oveli și zioniștii nu și au pierdut speranță că odată vor putea totuși să și întemeieze un stat, în Palestina. Ovele își întemeiază nădejile lor pe împrejurarea, că supt egida tinerilor turci vor putea obține mai ușor posesiunea Palestinei, deoarece e în de-obște cunoscut că cuibul mișcării reformatoare a tinerilor turci a fost orașul Saloniki, cel mai jidovit oraș al imperiului otoman european.

Congresul a fost inaugurat Duminecă. Sufletul mișcării zioniste, David Wolfsohn, în discursul său de deschidere a arătat stările nouă ce s'au creat în Turcia de către tinerii turci și a relevat că la acest congres s'au prezintat pentru întâia oară delegații zioniștilor din Turcia. Momentul culminant al congresului a fost vorbirea sociologului de renume universal Max Nordau, care a avertizat pe zioniști de a-și pune toată nădejdea în actualul regim din Turcia. A urmat apoi re alegerea biroului și raportul secretarului general. Raportul spune că mișcarea zionistă progresază în mod îmbucurător și numai în Ungaria întâmpină anevoințe. Cu toate astea însă reuniunile zioniste sporesc și în Ungaria. (În Ungaria oveli n'au nevoie de zionism, — se resfață ei la sânul guvernelor șovine mai altfel ca în utopica Palestină. — N. R.). Fondurile adunate de biroul central au sporit cu 300.000 de mărci. Fondul național general a crescut cu un jumătate de milion. Averea totală a mișcării zioniste e azi de 7 milioane și jumătate de mărci.

SERVICIUL TELEGRAFIC.

Criza ministerială în Turcia.

Constantinopole, 30 Decembrie. Hilmi-pașa declară într'un interview acordat unui ziar că a demisionat din cauze sanitare și vrea să facă o călătorie de 4 luni în Europa. În ce privește pe Hakkî care a fost îmbiat cu marile vizirat, tratativele continuă și presa speră că Hakkî va primi postul ce i-se oferă, deși comitetul turcilor tineri îl acuză că ar fi reacționar.

Constantinopole, 30 Decembrie. Partidul liberal moderat a cerut președintelui Camerei să arate cari sânt cauzele demisiei lui Hilmi-pașa și să-l roage pe Sultan ca la numirea noului ministru să consulte și partidul liberal nu numai comitetul turcilor tineri.

Constantinopole, 30 Decembrie. Comitetul a ținut astăzi o ședință secretă, pentru a se înțelege asupra persoanei viitorului mare-vizir. Punându-se chestiunea la vot, Hakkî a obținut 40 voturi, Said 37, Tewfik 12. Comitetul, prin urmare, va propune Sultanului să-l numiască pe Hakkî.

Țarul la Sebastopol.

Petersburg, 30 Decembrie. Din Livadia se anunță că Țarul Nicolae și familia au părăsit ieri Livadia pe bordul vaporului Standard, plecând spre Sebastopol.

Sechestrarea depozitelor rusești.

Berlin, 30 Decembrie. În chestia sechestrării depozitelor Rusiei la banca Mendelsohn, guvernul Rusiei s'a adresat ministerului de externe al Germaniei, depuse la banca Mendelsohn, să rămână neatinsă.

Dela ministerul de externe, i s'a răspuns guvernului rusesc că această chestie se va aduce înaintea contenciosului administrativ, care va intra în meritul sentinței aduse de forurile judecătorești. Până atunci fondurile vor rămâne sechestrate, dar fără să poată fi ridicate din partea culva.

Berlin, 30 Decembrie. Se crede că sechestrarea aceasta se va supune tribunalului internațional din Haga.

Reorganizarea marinei rusești.

Petersburg, 30 Decembrie. Duma a admis proiectul prezintat de guvern, prin care se acordă mijloacele materiale necesare pentru reorganizarea marinei rusești. Cu prilejul discuției asupra acestui proiect, generalul Poiivavon, ajutorul ministrului de războiu, a rostit un discurs în care, mulțumind dumei pentru votarea proiectului, a spus că această reorganizare va întări armata și va consolida statul.

Secretarul Percy grav bolnav.

Londra, 30 Decembrie. Secretarul de stat în ministerul de externe, lordul Charles Percy, zace grav bolnav la Paris. Se zice că boala lui ar fi o pneumonie complicată.

Correspondentul lui »Daily Express« anunță că în ziua de luni o distinsă personalitate străină, care a putut să-și păstreze incognito-ul a fost grav rănit în duel.

Se crede, că cel rănit nu este altul decât, secretarul de stat Percy.

Paris, 30 Decembrie. (Dela corespondentul nostru). Secretarul de stat lordul Charles Percy a murit astăzi aicea.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 30 Decembrie n. 1909.

Să ajutăm presa.

Din Saraiievo am primit astăzi o scrisoare înduioșătoare urmată de un mandat de 50 coroane adunate de colonia română din Bosnia în folosul presei române.

Mulțămim și pe această cale tuturor sprijinitorilor și binevoitorilor noștri din depărtare că și-au adus aminte de noi și de lupta noastră și le dorim ca pilda lor frumoasă să fie urmată și de alții.

Iată scrisoarea ce ni-s'a trimis:

Toate neamurile mari au o presă puternică, despre care putem zice, că s'a desvoltat paralel cu progresul economic al aceluia neam. Presă unui popor e un fel de termometru, care ne arată starea economică și culturală a neamului respectiv. Presa îngrijește de interesele economice ale unui popor și apără interesele lui sociale, culturale și politice. Prin presă se răspândesc ideile nobile, cari apropie poporul de idealul național. Însemnătatea presei o recunosc deci toate națiunile înaintate și se silesc s'o întărească tot mai mult.

Și neamul nostru are presă națională, dar durere această presă nu e sprijinită așa dupăcum ar trebui să fie. La noi, fiind presa în împrejurările de acuma, cel mai bun educător al poporului, căci prin presă ne apropiem mai bine de idealul național — de a fi și noi un popor mare și tare, respectat de alte națiuni mari — presa trebuie sprijinită cu toate puterile. Prin presă vom putea învinge în mare parte greutățile, cari ne apasă ca popor atât de mult. Deci dacă vom ajuta presa noastră, vom ajuta și neamul nostru întreg.

Câți români vor fi, cari au învățat a citi și scrieromânește, numai citind ziarele românești? Câți sânt, cari prin presă au învățat a cunoaște trecutul neamului nostru? Luând numai aceste momente în vedere, trebuie să ne impunem datorinții, a ajuta din răspuneri răspândirea presei noastre în straturile cele mai largi ale poporului. Dacă fiecare român cu dare de mână ar abona numai câte o foaie românească pe seama plugarilor și lucrătorilor săraci, nu numai că am combate analfabetismul, dar am sprijini educația morală și virtutea cetățenească a maselor și, prin urmare, am contribui foarte mult la consolidarea statului și a neamului, a societăților și a familiilor.

Având în vedere scopul acestuia nobil al presei, »Colonia română« din Saraiievo trimite în loc de gratulare de anul nou, suma de cincizeci de coroane administrației ziarului »Tribuna«, și cincizeci de coroane administrației ziarului »Patria« din Cernăuț. Administrația »Tribunei« este rugată să binevoiască a expedia 12 exemplare din numărul de Duminecă (a 4 coroane) pe anul 1910, la acei plugari despre cari administrația știe că nu sânt în stare să aboneze această foaie. Dnii preoți învățători dela sate, vor face deci bine, să recomande administrației ziarului »Tribuna« plugarii săraci doritori de carte. Pentru restul de 2 coroane »Colonia română« roagă să se dăruiască câteva călindare ucenicilor sau școlariilor săraci din Arad, cari vor veni să colinde în ajutorul crăciunului la administrația ziarului »Tribuna«.

Saraiievo, 15/28 Decembrie 1909.

Bosneacul.

— **Hirotesie.** Duminecă dimineața — scrie »Tel. Rom.« — a fost hirotesit într'un protopresbiter d. Zevediu Murășianu, ales și întărit pentru tractul Iliei. Din acest prilej I. P. Sa arhiepiscopul și mitropolitul nostru Ioan a întrunit la masă pe asesorii din gremiul consistorial.

— **O piesă de atui Björnson în Burg teatrul din Viena.** Ni-se telegrafiază din Viena că fiul lui Björnsterne Björnson a sosit la Viena pentru a începe la Burgtheater repetițiile celei mai noi drame scrise de tatăl său »Când înfloresce viața tinăra«.

Premiera e așteptată cu mare nădădare.

— **Impăcarea cu Serbia.** Din Belgrad ni-se anunță: Ziarele de-aici se ocupă azi în articole cu probabila sosire la Belgrad a deputatului austriac Behrenreiter. »Politica« spune că Behrenreiter e trimisul al contelui de Aehrenthal, sau mai corect al moștenitorului de tron (?). Misiunea deputatului austriac e să mulcomească resentimentul provocat de procesul Friedjung, Serbia însă nu mai poate intra decât cel mult în relații reci și corecte cu Austria.

— **Sfințirea bisericii din Buntești.** Duminecă, la 26 Decembrie, s'a sfințit noua biserică gr.-or. rom. din Buntești, protopopiatul Vașcău, (Bihor).

Biserica încăpătoare și luminoasă este făcută din lemnul bisericii celei vechi, care a fost zidită din sânguința poporului la anul 1709. Și e păcat, c-a trebuit să fie dărâmată, căci din punct de vedere al cercetării trecutului nostru, ea era de un preț netăgăduit. Sculptura, creștăturile în lemn, pictura primitivă, merită alt interes decât să fie demolată.

E interesant a ști ceva din trecutul acestei parohii. Biserica veche a fost ridicată din stăruința lui popa Luca, strămoșului răstrămoșul actualului preot Terentie Papp.

Popa Luca venise acolo la anul 1699 din Mărgău (Ardeal), căci comuna aceasta trecuse la unire, rămânând numai el credincios religiei ortodoxe.

A venit la »consistoria episcopală ortodoxă« din Oradea-mare, cerând beneficiu parochial.

Poșta administrației.

Marțian Andru Gepiș. Am primit 12 cor. abonament până la finea anului.
 Gheorghe R. Cheșca. Satulung. Aponamentul d-voastre este plătit până la finea anului 1909.
 Ioan Suci, T. Murani. Am primit 6 cor. abonament până la 1 Septembrie 1909.
 Demetriu Elenes, Sânmiclăușul-rom. Am primit 4 coroane abonament până la finea anului 1909.
 Ioan Vanc, Gașa. Am primit pentru abonament și pentru călindare.
 Demetriu Perca, Păuliș. Am primit 3 cor. abonament până la 1 Octombrie 1909.
 Iacob Nicolovici, Prigor. Am primit 2 cor. abonament până la finea anului 1909.
 Șteva Șiclovan, Șeitin. Am primit 6 cor. abonament până la 1/VII. 1910.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 30 Decembrie 1909.

Prețul cerealelor după 100 kgr. a fost următorul:
 Grâu nou

De Tisa — — — — —	28 K. 95—30 K. — fil.
Din comitatul Albei — —	28 » 80—29 » 80 »
De Pesta — — — — —	28 » 90—29 » 90 »
Bănățanesc — — — — —	28 » 95—29 » 90 »
De Bacica — — — — —	28 » 60—29 » 80 »
Secară de calitate I. — —	19 » 75—20 » 05 »
Secară de calitate mijlocie	19 » 55—19 » 65 »
Orzul de nutreț, calitate I.	14 » 75—14 » 95 »
Ovăs de calitate I. — — —	15 » 70—16 » — »
Ovăs de calitate a II. — —	15 » 40—15 » 60 »
Cucuraz — — — — —	14 » 80—15 » — »

Redactor responsabil Iuliu Giurgiu.

»Tribuna« Institut tipografic, Nichin și cons.

AVISI

JULIA Institut de credit și economii, societate pe acțiuni în Alba-Julia,

Aduce la cunoștința publică, că au înființat în Ighiu (Magyarigen) filială, care în 1 Decembrie 1909 și-a început activitatea.

Escomptează cambii, acordă împrumuturi hipotecare, primește depuneri, — ocupându-se cu toate operațiunile de bancă.

Direcțiunea.

Anunț.

De vânzare 2000 buc. de ruji sau băgrini de sădit, foarte frumoase, grosimea 4—7 cm. Cumpărătorii să se adreseze d-lui **Dimitrie Stol** în Szécsány, u. p. Vinga (cott. Timișorii).

ANUNȚ.

Aduc la cunoștința Onor. public românesc, că am de vândut dela **50 litre în sus, vin foarte bun**, din următoarele soiuri:

- Vin bătrân din 1907 litra cu 50 fil.
 - Vin Risling d'n 1908 litra cu 45 fil.
 - Vin Risling și Rouse litra cu 42 fil.
 - Vin Risling și Mustafer mestecat cu 36 fil.
- In caz de lipsă împrumut și butoaie.

Cu stimă:

Petru Benea, proprietar de vii, Șiria (Világos).

CONVOGARE.

Domnii membrii ai asociațiunii de ajutorare „**Ciuchiciana**“ sunt prin aceasta convocați la

adunarea generală extraordinară

ce se va ține în comuna **Csukics** la 18 Ianuarie 1910 în localitatea D-lui Ioan Marcu, fiind la ordinea zilei următoarele obiecte:

1. Darea de seamă despre sfârșitul lichidațiunii conform ordinațiunii Spectabilului tribunal reg. din Biserica-albă Nr. 18978/1909.

2. Darea absolutoriului.

Dacă însă la această adunare membrii nu se vor prezenta la numărul recent, atunci a 2-a adunare se va ține după 30 de zile, adică la 18 Februarie 1910, în carea — fără privire la numărul membrilor prezenți — să vor aduce decisiuni valide.

Csukics la 2 Decembrie 1909.

Liquidatori:

Ioan Marcu mp., Ioan Radoslau mp., Pavel Suvaianțu mp.

Caută aplicare:

Un tânăr care a fost aplicat pe cariera învățătoarească, dar fiind asentat de pe cursul al III-lea a fost chemat la serviciul activ, pe care l-a și împlinit și acum **caută aplicare în orice ram de comerț, industrie, știință sau economie.**

Doritorii au a se adresa la Adm. Tribuna.

Boala engleză,

să grijiți de sănătatea copilului D-voastră, dacă nu grăbiți a veni repede în ajutor cu

„Emulsiunea Scott“

care face să înceteze boala engleză și întărește oasele și le îmbracă în carne sănătoasă. Afară

de aceasta, toți părinții practici au observat și s'au convins despre adevărata ei valoare și o știu prețui pentru că nu întâmpină nici o greutate la folosirea din partea copiilor, fiindcă e plăcută și are gust de smântână.

„Emulsiunea Scott“

o mistuie și copii cari de altfel se îngreșează și de lapte.

Un flacon original cu 2 coroane 50 fileri.

Se află în toate farmaciile. 10

ECONOMIE.

Adunările din Șiria și Coștei a »Reuniunii proprietarilor de vite« nu se țin. Am anunțat cu o săptămână înainte că în ziua de Duminecă, 2 Ianuarie n. »Reuniunea proprietarilor de vite din Orăștie« va ține două adunări, una în Șiria și una în Coșteiu-mare, pentru a face cunoscute poporului foloasele mari ale acestei mișcări economice de importanță.

D. V. Osvadă, inițiatorul adunărilor, ne anunță acum pe cale telefonică că adunările nu se pot ține; cea din Coșteiu din cauza vremii, iar cea din Șiria din cauza refuzului unor fruntași șirieni de a le da mână de ajutor.

D. V. Osvadă s'a adresat anume dlui Iacob Hotăran, avocat în Șiria, rugându-l să pregătească convocarea adunării. D. Hotăran a răspuns, însă, printr'un refuz categoric, adresând dlui Osvadă o scrisoare în care contestă caracterul economic al mișcării și discută foloasele reale ce ar putea să le aducă noua organizație economilor și proprietarilor de vite.

D. V. Osvadă promite să lămuriască această chestie într'un număr viitor al »Tribunii«, — dar și până atunci trebuie să ne exprimăm nedumeririle în ce privește motivele cari l-au îndemnat pe d. Hotăran să zădărnicească ținerea unei adunări care urmărește scopuri atât de frumoase și naționale.

Piața grânelor din Arad.

30 Decembrie 1909.

S'a vândut azi:

grâu 500 mm.	13.60—13.80
orz 100 mm.	5.80—5.70
ovăs 100 mm.	9.20—
secară 100 mm.	7.00—
păpușoi 500 mm.	6.70—

Prețurile sunt socotite în coroane și după 50 kgr.

**S'au ieftinit
cărbunii.**

Care de acum își câștigă sau abonează cărbuni și cochs pentru iarnă, economisește 25%!

100 Klgr. cochs de fabrică de gaz cor. 4.60.
 100 Klgr. cărbuni de piatră salon de Prusia cor. 4.60.

100 Klgr. cărbuni de piatră salon de Jilc. 4.—.
 100 Klgr. cărbuni de lemn fără praf cor. 6.—.
 100 Klgr. de cărbuni pentru fauri cor. 4.60.

Róth József mare neguțător de cărbuni

Arad, Eötvös-u. 3.
 Nr. Telefonului 63.

Pentru fabrici, mori precum și pentru trierat expediez cărbunii de Prusia de calitate cea mai bună.

Daruri de Crăciun:

Compoziții românești de Tib. Brediceanu.

Doine și cântece.

(Voce și piano).

CAIETUL I.

Foaie verde, foi de nuc.
Cântă puial cucului.
Bădișor depărțitor.
Spune mândr' adevărat.
Vai, bădiță, dragi ne-avem.
Cine m'aude cântând.
Bade zău o fi păcat.
Bagă, Doamne luna'n nor.

CAIETUL II.

Stii tu, bade, ce mi-ai spus.
Vino, bade, iar acasă.
Năcăjit ca mine nu-i.
După ochi ca murele.
Floare fui, floare trecui.
Cântec haiducesc.
Trageți voi boi!
Cine n'are dor pe vale

Jocuri românești.

(Piano solo.)

CAIETUL I.

Lugojana.
Măzărica.
Ardeleana (ca în Banat) I.
Pe picior I.
Ardeleana I.
Brău I.
Hora.
Ardeleana (ca'n Banat) II.

CAIETUL II.

Ardeleana (ca'n Banat) III.
Ardeleana II.
Pe picior II.
Țarina.
Învârtita I.
De doi.
Ardeleana III.
Brău II.

CAIETUL III.

Brău III.
Hategana.
Ardeleana (ca'n Banat) VI.
Învârtita II.
Pe picior III.
Ardel. (Abrudeana) IV.
Ardeleana (ca'n Banat) V.
Brău IV.

Prețul unui caiet: cor. 4.—
lr. 5.—

De vânzare la toate librăriile românești.

Depozit general:

Librăria arhidiecezană Sibiu (Nagyszeben).

A ieșit de sub tipar și se află de vânzare

„Calendarul Național”

pe anul 1910.

întocmit de redacția foilor dela Orăștie. — E și mai frumos ca cel de anul trecut!

În fruntea Calendarului e: *Monumentul ridicat la Sibot* (lângă Orăștie) vitejiei românești de pe Câmpul Pâinii, și descrierea acelei lupte mari a lui *Paul Chinezu* care cu *Români săi bănățeni a scos din gură morții pe Săcui, Ungurii și Sașii înfrânți de Turci*, — și a potopit acei 30.000 de Turci! Ungurii o scriu ca o vitejie ungurească. Calendarul Național pe 1910 dovedește, că ea a fost o strălucită biruință a Românilor asupra păgânilor!

— Urmează 12 chipuri negrăit de dragălate, înfățișând pe înaltele persoane dela Curtea Română: *Princesa Maria*, cu cele 2 fiice ale sale și cu cei doi Prinți: *Carol și Nicolae*, în costume naționale, ele ca dragălate *țărăncuțe*, ei ca minunați *ciobănei* români!... Atât sunt de frumoase că nu să pot descrie, ci trebuesc văzute! — Vin apoi:

— *Minunile firii din fundul mărilor*: 5 chipuri de caracude (anima'e foarte ciudate, cu sute de brațe) — Chip de *zidiri uriașe* în New-York! — Tren de munte, cu roa'e cu dinți — Miri saxoni, în ciudatele lor haine de nuntă. — O minune americană: *Stâncă ce se tot mișcă*, animata pe coasta unui colț de peatră, și nu cade! Foarte interesant! — *Napoleon cel mare*, când vine înfrânt din Rusia, și istoria aceleu groznie războiu, care e începutul apusului lui Napoleon. Mișcător și interesant! — Și alte chipuri. Apoi material de citit; poezii, schiță, povești, haz, poezii populare și altele, foarte ațese și desfătătoare: **Prețul unui Calendar Național e numai 18 cruceri (36 fil.) și 5 fil. porto**, așadară 41 fileri cu poștă cu tot. — Dacă trimiți bani pentru 5-10 Calendare, le capeți în oc de 18 cr. cu numai 13 cr. (26 fil) unul, — și-ți vin franco (poșta plătită acasă. — Dacă trimiți bani pentru mai multe calendare ca 10, le plătești cu numai 11 cruceri (22 fileri) unul, — având însă a-ți plăti însuși porto la scoaterea pachetului dela poștă. — Cei ce le cer ne plătește înainte spre vânzare, cu legământul de a le plăti după ce le vând, le capătă cu 13 cr. (26 fileri) unul, având, însă a-și plăti e' porto la scoaterea pachetului dela poștă.

Se capătă la administrația foilor:

„Libertatea” și „Foaia Interesantă”,
în Orăștie-Szászváros, și la

„Librăria Tribunei” Arad, str. Deák Ferencz nr. 20.

ASCULTAȚI povețele mele!!!

Ca fiecare femeie să fie bucurată de renumele bun al bucuriei sale, și ca acest renume să nu fie știrbit, își alege aromatale (dresurile).

Cel mai bun aromat e ardeul pat. a lui KÁLMÁN „Biborpaprika”

care nefiind tare, dă mâncării culoare excelentă și aromă minunată. Chiar și suferinșilor de stomac le este nesticic'ioasă. Se poate căpăta numai în pachete originale scutite cu prețurile următoare:

1 cutie de 1 chilogr 6.— cor. 1 cutie de 1/4 chilogr. 1.80 cor.
1 „ „ 1/2 „ 3.30 „ 1 „ „ 1/8 „ 1.— „

— Se poate căpăta dela oricare băcănie și prăvălie de coloniale. —
Poftiți și cercați! Nenumăroase epistole de recunoștință!

Kálmán József, export de ardeiu, Szeged, Dugonics-tér 24

Asigurări contra focului: case, bucate, mobile, vestimente, mărfuri

Agentura principală din Arad

A BANCEI GENERALE DE ASIGURARE MUTUALE SIBIENE

„TRANSYLVANIA”

primesc oferte pentru asigurări din comitatele: Arad, Bichis, Bihor, Canad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal, — și le ofertesce pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. În ramul vieții: capitala cu termen fix, rente, pensii pentru fetițe, capital de întreprindere pentru femei, pe caz de moarte, spese de înmormântare. Aceste din urmă dela 50-500 cor. se plătesc la moment la ziua morții întâmplată;

2. În ramul focului: clădiri de tot felul, mobile mărfuri, produse de câmp ș. a.;

3. Contra furtului de bani, bijuterii, valori, haine sociale ș. a. prin spargere;

4. Contra grîndinei: grâu, secară, orz, encoruz ovăs, rik (vînea), plante industriale: cânepă, in, hîmel nutrețuri, tabac ș. a.

Deslușiri se dau și prospecte se pot primi la agenturile noastre locale și cercușale mai în fiecare comună și direct prin

Agentura principală „TRANSYLVANIA” în Arad

Strada Széchenyi nr. 1. — Telefon nr. 299.

Asigurați contra grîndinei: encoruzul grâul, secăra, ovăzul și toată economia!

Bandage de hernie

Bandage abdomenale, bandage de buric în toate calitățile după măsură.

Irigatoare montate complet în diferite execuții dela 3 coroane în sus.

Instrumente de gumă și beșică de pește — prezervative pentru domni duzina 2-12 cor.

Pessari prezervative pentru dame (după prescriere medicală, dela 2 cor. în sus.

Mare depozit de instrumente medicale, optice și bandage.

PAPP GYÖRGY

depozit de instrumente medicale în Ardeal
Cluj (Kolozsvár) Mátyás Király tér 5.

Mâna fiecăruia poate fi frumoasă dacă o îngrijește destul. Cel mai bun mijloc pentru îngrijirea mânilor este **Lichidul „Elza” pentru mâni**

pentru că e pregătit din materiile cele mai bune pentru conservarea frumuseții mânilor.

Lichidul „Elza” pentru mâni după o folosință de 3 ori face mâinile catifele. Mânile roșii după 8 zile le înălbăște. E cu totul nestricăcioasă. Pe când glicerina, crema de glicerina și altele, după o folosință mai îndelungată înegresc mâinile, lichidul „Elza” pentru mâni face mâinile albe ca zăpada. Glicerina, crema de glicerina și altele fiind oleoase sunt nepăcute și grețoase. Lichidul „Elza” pentru mâni, îndată să absoarbă. Dacă folosiți zilnic lichidul „Elza” mâinile vor fi totdeauna frumoase, pentru că le scutește de strâmbăciunea vântului. **Preț 30 fileri.**

Se poate căpăta la preparatorul **Kertész Ernő** — farmacia la — Szabadka, Szegedl ut.

Magazin principal la Vojtek și Weisz droagerie în Arad.

GUIDO KOVÁTS

atelier optic, mecanic și electrotehnic.

SIBIU—NAGYSZEBEN, Helftauergasse Nr. 27.

Recomandă depozitul bogat asortat de ochelari și zwickeri, lornete de aur și argint, duble, nickel și plumb.

Cele mai fine lornete campestre și telescoape franceze de operă etc. Aparat și utensilii fotografice. Barometru și Termometru. Gramofoane. Atelier pentru aparate fizice pentru școală, etc.

Tot felul de cumpene și măsurătoare de fluidități ș. a. pentru vinars, vin, must, oțet și cumpenă pentru zahăr, etc. — Mare depozit de: instrumente chirurgicale. — Reparările se fac prompt și ieftin. Serviciu conștințios.

Telefon : Sas-szálloda.

Telefon : Sas-szálloda.

VĂ rog ca renumita mea prăvălie și atelier să nu-l confundați cu altă il. mă! —

KEPES ELEK pregătitor de bandaje și mânășer

Oradea - mare (Nagyvárad)

— Sas-szálloda-átjáró (Passage). —

În atelierul meu pregătesc bandaje de surpătură la cazurile cele mai complicate, bandaje de pânteci, ciorapi de gumă, mașini ortopedice, articole pentru căutarea bolnavilor și orice lucrări de bransă aceasta cu prețurile cele mai moderate, pe lângă garanță.

Cearșafuri și perini din piele de cerb, pieum și alte lucrări de piele de cerb. — Primesc și curățirea mânușilor și orice reparație.

Odaie de probă separate pentru femei și bărbați. Țin în depozit tot felul de specialități (preservative) franceze,

— cari se pot căpăta cu prețurile cele mai moderate. — La cumpărarea articolelor femeiești servicia prin femei.

Nu există un mai frumos cadou de Crăciun și Anul-nou, decât un

GRAMOFON!

Catalog nou ilustrat de prețuri pentru gramofoane și plăci românești trimis oricui gratis.

Cele mai excelente gramofoane se capătă pe lângă garanță de 10 ani dela 9 fl. în sus. Plăci mari cu piese pe două fețe d. 1 fl. 25 cr. în sus.

Cea mai ieftină sursă de cumpărat:

Tóth József, mare magazin de gramofoane în Seghedin — SZEGED, Könyök-u. 35.

In atențiunea celor ce zidesc case!

— și a proprietarilor de vii! —

Fabrică de cement în Pâncota, LIENGYEL SANDOR és Társa.

Telefon Pankota 9.

Primesc spre lucrare cu beton beton de fier: iesle în grajduri, bazine pentru apă și comina, etc. fântâne și alte canale; fundamente și altele.

Liferează: țevii de cement în diferite mărimi, țevii de fântână, țigle pentru acoperiș, valaie spre diferite scopuri, vase de apă de ploaie și pentru stropirea viței, plăci de cement, cement de portland ș. a.

Hoffmann Sándor Arad, palatul centrului.

Cadouri de Crăciun și Anul-nou pentru domni, dame și copii

se pot căpăta cu prețuri foarte scăzute până la 31 Decembrie.

Este în interesul fiecăruia să cerceteze prăvălia aceasta, dacă vrea să aibă cadouri frumoase și potrivite cu prețuri ieftine.

— Pardesie pentru dame și domnișoare, precum și paltoane se capătă cu prețuri foarte scăzute. —

Un mic extras despre mărfurile din magazin și despre alți nenumărați articoli, cari din lipsa de spațiu nu se pot aminti aci.

Materii de haine pentru dame
materii pt. bluze, mățasuri și bluze, cafea netedă, catif. modelat, plise etc. | Năfrâmi de dantele
eșarpe de dantele, eșarpe de eșemilla și năfrâmi, eșarpe de mătasă, năfrâmi de măt., dantele funde, a plicații, materii cu aur etc. | Perdele de dantele
covoare de pat și măsaie, perd. de stofă, cartoane-flanel, cart. ce se pot spăla, barchet, pichee și arti-llii ce se pot spăla, etc. — | Albituri femeiești
câmeși pentru dame, corsete, pantaloni, — articoli de pânză de damast etc. | Șorțuri femeiești
șorțuri pentru fete, șorțuri de gală, — mânuși, ciorapi, gulere, batiste etc. | Articlii de modă pentru bărbați
câmeși bărb., cravatr, gulere și scotit. de gulere, mânuși și ciorapi pt. domni. |
|---|--|---|---|---|--|

La apotecarul CORNEL N. DEMETER

în Orăștie — Szászváros (lângă bisericile evang. reform.)

se capătă următoarele preparate de mare folos:

I. Preparate medicale folosite de cei mai vestiți profesori și medici, recunoscute de cele mai bune!

„Dolicin“. Mulți bărbați, femei și copii — cari deja să simțiau în gura morții și folosind tot felul de leacuri, nu să puteau scăpa de cumplita tuse, nădușală (asthma) și tuse sacă, cetiră în fine despre admirabilul „DOLICIN“ care are efect de minune contra tusei, răgușelei, durerii de piept, ofitei, tusei măgărești, catarului, astmei, greutatea de respirat, lungoarei și tusei seci și folosindu-l, se vindecă! La copii și la copile contra tusei măgărești are efect admirabil! Efect asupra apetitului! Întărește corpul! Flegma o topește încât mai ușor să rupe! Ferbințele și asudatul de noapte le încetă; — mărește greutatea corpului, deci contribuie mult la însănătoșare. Prețul este 1 cor. 20 fil. și 2 cor.

Prav contra durerii de cap. Bun și în cazuri de influență. Prețul 1 cor.

Capsic. Reuma, ischias, dureri de oase, — podagra! Știut este că morburile aceste ce dureri teribile cauzează, încât pe lângă întrebuițarea diferitelor medicamente, partea cea mai mare a morboșilor cercetează și diferite băi, — și în multe cazuri și acelea-s, sau fără folos sau cu puțin. Chiar niște bolnavi cari sufereau de oase, podagră, reumatism, răceli de cap, dinți și nervi, — precum și scrintituri, ba chiar și de aceia cari sufereau în morburii de acestea ca: reumă învechită, a cărei duere tot să mută când în mâni, când în picioare, când apoi în spate — și folosind diferite băi fără de nici un rezultat — ca probă au întrebuițat și „CASPICUL“, carele aplicându-l l-au aflat de efect admirabil, — scăpându-se de groaznicile acelea de dureri! Prețul 1 cor. 20 fil. și 2 cor.

Kaljodsarsaparil. Puțini oameni sunt cari în tinerețele lor să nu fi avut așa numitul „morbul tinerețelor“ care neglijându-se, mai târziu se ivesc rezultate neplăcute și periculoase, precum răgușala sifilitică, durere de oase, excese și zgrăbunțe pe față și pe corp, precum și rane sifilitice.

Foarte mulți cari sufereau în boalele acestea, întrebuițând „KALJODSARAPARILUL“ l-au aflat de efect admirabil, — scăpându-se și tămăduindu-se de aceste morburii grele! Prețul sticlei este 2 cor.

Centaurin. E de minune câți oameni sufer de durere de stomac, sgârșiri, greață, puțină sau chiar nici o porție de mâncare, mistuirea rea, catarul și aprinderea de stomac, greață și vomare. Știut este cumcă stomacul are cea mai mare funcțiune la susținerea sănătății și vieții — căci dacă acesta nu e în stare să nutrească pe deplin corpul — atunci pierzând din puteri — să nimicește corpul.

Este dovedit că la astfel de boale „CENTAURINUL“ este de mare efect. „Centaurinul“ e introdus în fieșterea familie ca leac de casă, încât la orice boală sau dureri și sgârșiri de stomac, numai decât să întrebuițeze! Prețul este 1 cor. 20 fil. și 2 cor.

Laxbonbons. Inchiderea scaunului e cauza diferitelor morburii, precum palpitatea de inimă, amețeli, dureri de cap și altele. Deci cine sufer de închiderea scaunului, numai decât comande „LAXBONBONS“-ul, având efect admirabil. E foarte plăcut de luat, fiind zaharicale dulci, pe care și copiii le iau bucuros. Prețul 80 fileri.

Pentru toate scrieți, trimițând banii înainte, ori cerând să vă vină cu ramburs (plata la scoaterea dela poștă), dela

Esență contra bătăturilor (ochi de găină). Prețul 80 fileri.

Prav contra opăritului la coptă. Prețul 60 fileri.

Prav contra asudatului la mână și picioare, 60 fileri.

Unsoare contra riielor. Cu efect sigur și rapid, 1 cor. 20 fileri.

Picuri pentru sculament (Tripper-kankó), 1 cor. 20 fileri.

Syrup de zmeură! Curat numai din suc de zmeură de pe munte, cu zahăr rafinat, 1 pachet poștal de 5 kilo: 7 cor.

II. Preparate cosmetice. Pentru frumusețe și curățenie!

Cream de benzoe mygdale, pentru conservarea și albirea și feței, dând totodată și fineță deosebită! **Delătorează tot felul de bubife, pistenii (mitesser) de pe mână și față, netezește și sbb...** Conținut nesticăcios pentru față și mâni. Prețul 60 fileri.

Săpunul de benzoe mygdale, excelent. Preparat din materii mirosari plăcute de flori. Albește și netezește pielea! Prețul 70 fileri.

Poudre-Veturien. Acopere foarte bine, încât nici nu se vede fața e pudrată. Întrebuițată cu creamul de benzoe mygdale, se de urmărire neplăcute ale vântului și soarelui! Este în culorile roză și galbenă. Prețul 1 coroană.

Veturien-Parfeum. Veravioletta, cel mai fin parfum de viole crămioare și scumpe (iorgovan). Prețul 1 coroană 60 fil.

„Ideal“, cel mai nou parfum. Prețul 2 coroane.

„Apa de gură Cremsier“. (Albă sau roșie), delătorează dinților, întărește dinții și gingiile, delătorează mirosul greu din gura. Întrebuițată cu pravul de dinți „Cremsier“ face dinții foarte fini și strălucitori. Prețul 80 fil. — Pravul de dinți „Cremsier“ face dinții albi. Prețul 80 fileri. — Perii de dinți, fine. Alegere mare.

Esență de China: contra căderii părului, cu rezultat foarte bun. Prețul 1 cor. 40 fil. — **China tannopomada:** pentru creșterea și îngrijirea părului. Prețul 70 fil. — **Oleu de nucă:** extract de nuca oleică, pentru îngrijirea părului. 1 sticlă 80 fileri.

III. Extracte pentru a vă face singuri tot felul de beuturi răcoroase și întăritoare, cum și rum și licuere.

Cine vooeste a-și pregăti singur beuturi bune și răcoroase și licuere foarte fine: întrebuițeze aceste extracte!

Îți poți face: Rachiul de drojdie. Beutură dulce de vișină. Rachiul de prune. Sliovioță. Rum fin pentru beuturi.

Apoi licuere: Allasch. De pere, cireșe. Maraschino. De cireșe. Prețul pentru a prepara 1 litră costă 40 fil. din oricare extracte.

Apotecarul CORNEL N. DEMETER, Orăștie - Szászváros

Schwalb Kálmán și soț.

fabrică de metale, de ci-
: : sormice de turn și de : :

lanțuri

patentate.

BUDAPESTA
VII. Strada Dembinszky 32.

Se fabrică: lanțuri patentate, din aramă tare presate prin ce posed o capacitate ire-sistibilă; precum și lanțuri îmbrăcate în aramă roșie pentru decorat mobile, în toate formele.

Fabricație de prima calitate și unică.

Catalog ilustrat la dorință gratuit u și franco.

Cele mai bune

oroloage

— cele mai solide și cele mai după modă —

juvaericeale

atât pe bani gata, cât și în rate pe lângă ch-
zăsie de 10 ani și prețuri ieftine, livrează ce-
mai bună prăvălie în aceasta privință în
întreagă Ungaria

BRAUSWETTER JAVOIS

orologier în SZEGED.

CATALOG cu 2000 chipuri se trimite GRATUIT
Correspondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză

Mașina de spălat

„WELT WUNDER“

este bucuria fiecărui familie econoamă bună; albiturile, pe lângă cea mai mare cruțare și lucru ușor copilăresc, devin albe lucitoare. 75% economisire de timp, bani, încălzit și săpun.

Fără ohlor! Fără sodă!
Fără ajutor! Fără putere!
Fără frecare! Fără învârtire!
Fără terpenină! Fără salmiac!

Prețul 40. — Cor.

Cereți îndată prospect gratuit dela:

WILHELM OBERTH,

Medias—Medgyes Nr. 8. (Transilvania).

La trimiterea înainte a cor. 40.—
mașina se expedează franco.

Fondată la 1840.

Werner

fabrică de plane, pianine și cimbaluri
aranjată pe putere de mașini

Pozsony — Pressburg

Pregătește numai instrumente muzicale de
mul rang. Pe lângă garanță solidă expedează și cu favorul
plătiri în rate lunare.

Prima fabrică germană vieneză de plane, pianine și cimbaluri

Preț-curent cu provocare la acest ziar se trimite gratis și franco

Adresa telegrafică: CLAVIER WERNER-POZSONY.

